

Gmina Tyczyn

Nr 10 (556)
25.10 - 28.11.2015 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

W numerze:

- Jubileusz LO w Tycynie
- SP w Hermanowej ma 170 lat
- Ave Maria dla Boreckiej Pani
- Rady dla zapracowanych rodziców

Jubileusz LO
już za nami...

Fotorelacja z jubileuszu tyczyńskiego ŁO

Goście i absolwenci podczas Mszy św.
w kościele parafialnym w Tyczynie

Czas na wspomnienia

Część oficjalna odbyła się w Gimnazjum w Tyczynie

Uśmiech na twarzach dyrektorów ŁO

Jak miło się znów zobaczyć czyli rozmowy przy stole

Bał Absol

Rada Miejska uchwaliła

18 września br. odbyła się sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji:

- prezesa **Wojciecha Chomy** o działalności Spółdzielni OST w Tyczynie,
- o możliwościach pozyskiwania funduszy europejskich,
- z wykonania budżetu gminy Tyczyn za I półrocze 2015 r.

Radni na sesji podjęli uchwały w sprawach:

> **Wprowadzenia regulaminu zasad i trybu korzystania z hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Tyczynie.** Wprowadzenie regulaminu pozwoli na uregulowanie odpłatnego wynajmowania ww. obiektu. Dzięki temu Gminie będzie przysługiwało prawo do odliczenia części podatku VAT naliczonego od wydatków poniesionych na budowę hali.

> **Wyrażenia zgody na przeniesienie własności nieruchomości w formie darowizny.** Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie zwrócił się o przekazanie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa w związku z realizacją zadania inwestycyjnego pn.: „Strug-etap I odcinkowa przebudowa - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Strug na długości 8,62 km na terenie miejscowości Rzeszów, gm. Rzeszów, Tyczyn, gm. Tyczyn, woj. podkarpackie.” Przedmiotowe nieruchomości niezbędne są do realizacji ww. inwestycji służącej zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu Rzeszowa i Tyczyna.

> **Zmiany uchwały Nr VIII/40/15 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 22.05. br.** w sprawie wystąpienia do sporządzenia II zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Tyczyn.

> **Uchylenia uchwały Nr IV/17/15 z dnia 23 stycznia 2015 r. Rady Miejskiej w Tyczynie** w sprawie udzielenia dotacji dla przedszkola publicznego prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Tyczynie.

Przedszkole Publiczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Tyczynie otrzymuje z budżetu gminy dotację podstawową w wys. 665,71 zł na jedno dziecko oraz dotację dodatkową w wys. 106,08 zł miesięcznie na każde dziecko (zgodnie z Uchwałą Nr IV/17/15 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 23.01.2015 r.). Przedszkole Publiczne powiadomiło, że na bieżące funkcjonowanie przedszkola do końca roku 2015 wystarczająca jest dotacja podstawowa, tj. 665,71 zł na każde dziecko, w związku z powyższym uchyliła się Uchwałę Rady Miejskiej w sprawie udzielenia dotacji dla Przedszkola Publicznego prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Tyczynie Nr IV/17/15 z dnia 23.01.2015 r.

> **Wspólnej realizacji z Powiatem Rzeszowskim zadania pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1422 R Borek Stary – Błażowa – Ujazdy w km 0 + 000 – 14 + 280”** realizowanego w ramach programu wieloletniego pn. „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”.

Inwestorem przebudowy ww. inwestycji jest Starostwo Powiatowe

Rubrykę redaguje:

DOROTA MICHALAK

- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi
Biura Rady Miejskiej

Dzisiaj wielka jest rocznica
- jedenasty listopada!...
Tym, co zmarli za Ojczyznę,
hołd wdzięczności Polska składa
L. Wiszniewski, 11 listopada

**Burmistrz Tyczyna,
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie**

zapraszają na
Uroczystość Patriotyczną
z okazji rocznicy
Święta Niepodległości
11 listopada 2015(środa)

godz. 9⁰⁰ – Msza św. w intencji Ojczyzny

godz. 10⁰⁰ – przemarsz z Orkiestrą Dętą i złożenie kwiatów przed pomnikiem Czynu Patriotycznego

godz. 10³⁰ – wystąpienie okolicznościowe Burmistrza Tyczyna

- program artystyczny w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tyczynie

Sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie

(1 mln 800 tys. zł), które otrzyma pomoc finansową w kwocie 200 tys. zł od Gminy Tyczyn, 1 mln zł od Gminy Błażowa i 3 mln zł z „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”. Całkowita wartość inwestycji wyniesie 6 mln zł. Zadanie planuje się do realizacji w roku 2016.

> **Zaciągnięcia zobowiązania na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1422 R Borek Stary – Błażowa – Ujazdy w km 0 + 000 – 14 + 280”** realizowanego w ramach programu wieloletniego pn. „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”. Rada wyraziła zgodę na zaciągnięcie zobowiązania przekraczającego granicę ustaloną w budżecie Gminy Tyczyn na 2015 r. na realizację ww. zadania do kwoty 200 tys. zł. Kwota ta zostanie zapłaconą z dochodów własnych Gminy przewidzianych w budżecie na 2016 r. z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych.

> **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2015 r.**

> **Wyboru ławników na kadencję 2016-2020.**

WYBORY ŁAWNIKÓW

18.09 br. Rada Miejska dokonała wyboru ławników na lata 2016-2020. Na cztery miejsca (dwa do Sądu Okręgowego i dwa do Sądu Rejonowego) zgłosiło się pięciu kandydatów: czterech z Tyczyna, jeden z Hermanowej. Ławnikami zostali wybrani:

- do Sądu Okręgowego w Rzeszowie - do orzekania w sprawach cywilnych i karnych - **Anna Pięta** i **Krzysztof Chmielowski** (kolejna kadencja),
- do Sądu Rejonowego:
  - do orzekania w sprawach rodzinnych i nieletnich - **Teresa Bednarz** (druga kadencja),
  - do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy kandydowali **Zofia Antonina Domino** z Tyczyna i **Tadeusz Bomba** z Hermanowej. Rada w głosowaniu tajnym na ławnika do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy wybrała **Zofię A. Domino**, która tę funkcję będzie pełnić po raz pierwszy.

Mam 57 lat. Od 1977 r. pracowałam jako księgowa. Aktualnie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pobieram świadczenie przedemerytalne. Chciałabym przejść na wcześniejszą emeryturę. Zastanawiam się, czy praca księgowej zaliczana jest do szczególnych warunków?

Aby praca była uznana za wykonywaną w szczególnych warunkach, musi być wymieniona w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Praca ta musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz na stanowiskach wymienionych w resortowych aktach prawnych. Praca księgowej nie mieści się w wykazie ww. aktów prawnych. Nabędzie Pani prawo do wcześniejszej emerytury w związku z ukończeniem 55 lat życia, jeżeli:

- udowodni Pani 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych,

- nie przystąpiła Pani do otwartego funduszu emerytalnego lub złożyła wniosek o przekazanie środków za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Od kilkunastu lat jestem na rencie, która była kilka lat przedłużana. Co się stanie, jeśli rentę stracę? Jak będzie z opieką lekarską?

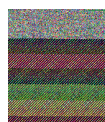
Jako osoba pobierająca z ZUS-u rentę, podlega Pani obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, które daje możliwość bezpłatnego korzystania z publicznej służby zdrowia. W przypadku utraty prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, prawo do świadczeń opieki zdrowotnej ustaje po upływie 30 dni od dnia ustania prawa do renty. Pomimo wygaśnięcia obowiązku ubezpieczenia, w przypadku złożenia odwołania do sądu, prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej trwa odpowiednio do daty powstania prawa do renty ustalonej prawomocnym wyrokiem sądu albo do daty uprawomocnienia się wyroku utrzymującego w mocy decyzję odmawiającą prawa do renty. Jeżeli będzie Pani ubiegała się o ponowne przyznanie świadczenia, prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego trwa w okresie trwania postępowania wyjaśniającego, a w przypadku wydania decyzji odmawiającej prawa – do daty wydania decyzji, gdy nie wpłynie w ciągu 45 dni odwołanie do sądu.

Moja 21-letnia córka rok temu uległa wypadkowi samochodowemu. Nadal nie jest w pełni sprawna. Zastanawiam się, czy należy się jej jakieś świadczenie z ZUS-u, ponieważ nigdy nie pracowała?

Pani córka może starać się o rentę socjalną. Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, u której lekarz orzecznik stwierdził całkowitą niezdolność do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, powstałej przed ukończeniem 18. roku życia (w trakcie nauki w szkole) lub przed ukończeniem 25 r. ż. (w trakcie nauki w szkole wyższej). W celu rozpatrzenia prawa do renty socjalnej córka powinna złożyć wniosek w Oddziale ZUS. Do wniosku należy dołączyć aktualne zaświadczenie o stanie zdrowia oraz dokumenty potwierdzające okres nauki w szkole ponadpodstawowej.

Od kilkunastu lat pobieram rentę z tytułu niezdolności do pracy. Czy mogę ją przeliczyć?

Na Pani wniosek wysokość renty może być ponownie obliczona. Do wniosku należy dołączyć nowe doku-

**Burmistrz Tyczyna
Parafia Rzymsko-Katolicka
pw. św. Katarzyny i Świętej Trójcy w Tyczynie
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. K. Sobczyk w Tyczynie**

serdecznie zapraszają na
uroczystość z okazji

**Święta Patronalnego
Gminy Tyczyn**

**25 listopada 2015 r. (środa)
godz. 16.00**

W programie:

- godz. 16.00 (sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie)
  - wręczenie medali za długoletnie pożycie małżeńskie
  - wręczenie nagród i wyróżnień Burmistrza Tyczyna
  - program artystyczny
- godz. 18.00 – Msza św. w Kościele Parafialnym w Tyczynie

**Burmistrz Tyczyna
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. K. Sobczyk w Tyczynie
Filia Biblioteki Publicznej w Borku Starym
Rada Sołecka w Borku Starym**

zapraszają na

**otwarcie
Domu Ludowego
w Borku Starym**

**7 listopada (sobota)
godz. 16.00**

W programie:

- poświęcenie odnowionego obiektu
- program patriotyczny z okazji Święta Niepodległości w wykonaniu uczniów SP w Borku Starym oraz Zespołu Śpiewaczego Borkowianie
- wystawa publikacji książkowych pt. *Ku Niepodległej*

Serdecznie zapraszamy

menty potwierdzające wysokość wynagrodzenia (np. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku Rp-7, legitymacja ubezpieczeniowa, kserokopie dokumentów wydanych przez archiwa). Wysokość renty oblicza się ponownie z liczby kolejnych lat kalendarzowych w okresie, z którego była ustalona podstawa wymiaru renty, z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym zgłosiła Pani wniosek o rentę albo od roku, w którym zgłosi Pani wniosek o ponowne ustalenie renty.

Można też przeliczyć rentę z 20 lat kalendarzowych, w y b r a n y c h z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Rubrykę redaguje:

**ALICJA
KOCHANOWICZ
-GRABUŚ -**

*specjalista ds. komunikacji
i edukacji w Rzeszowskim
Oddziale ZUS*

Mammografia - ważne badanie profilaktyczne

Każdy człowiek powinien poddać się okresowo badaniom profilaktycznym. Nawet wtedy, gdy wydaje się, że wszystko jest w porządku. Może się bowiem okazać, że nie wszystko z naszym zdrowiem jest dokładnie tak, jak się nam wydaje. Wiele chorób, zwłaszcza w początkowym stadium rozwoju, nie daje prawie żadnych niepokojących oznak. Dotyczy to m. in. nowotworów - chorób, które wcześniej wykryte, są zwykle wyleczalne, a wykryte zbyt późno - są trudne do leczenia.

Nowotwór, powszechnie zwany rakiem, w pierwszym okresie nie daje objawów. Gdy pojawi się ból, spowodowany dysfunkcjami zaatakowanych przez rozwijające się tkanki nowotworowe organów, może być już za późno na całkowite wyleczenie.

W swojej pracy często spotykam się z dziwną postawą wobec chorób nowotworowych. Pacjenci na pytanie, czy wykonują badania profilaktyczne, odpowiadają: lepiej nie wiedzieć. Takie twierdzenie wynika z lęku przed wykryciem choroby, która ciągle w społeczeństwie kojarzy się z bólem i brakiem możliwości leczenia. Tymczasem to właśnie wcześniej wykryta choroba daje szansę powrotu do zdrowia. Może to być też czas na zmianę trybu życia, porzucenia szkodliwych nawyków, nałogów, zmianę żywienia czy polepszenia ogólnej jakości życia.

Korzystając z okazji, że w **Przychodni ZOZ Nr 2 wykonywane są obecnie badania mammograficzne dla kobiet, chcę zachęcić Panie mieszkające na naszym terenie do skorzystania z tej oferty.** Mammografia jest badaniem wykonywanym w celu wczesnego wykrycia raka piersi.

Rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem u kobiet. Ze statystyk wynika, że rocznie z powodu raka piersi umiera w Polsce ponad pięć tysięcy kobiet. Nie musi tak być. Sytuacja ulega zmianie, gdy w czasie badań wcześniej wykryje się podejrzane zmiany. Podstawowe badania to ultrasonografia piersi i mammografia. Warto pamiętać, że rak piersi, by osiągnąć wielkość dwóch centymetrów, rozwija się około ośmiu lat. Przy systematycznej kontroli, badaniu palpacyjnym przez ginekologa, a także dzięki regularnemu wykonywaniu

USG i mammografii, można wykryć guzki na etapie, gdy są małe i łatwiejsze do wyleczenia. Każdą zmianę w wyglądzie piersi trzeba pokazać lekarzowi. Nie musi być to zmiana nowotworowa, ale lepiej to sprawdzić. Osiemdziesiąt procent zmian w piersiach to niegroźne torbiele, gruczolakowłókniaki lub brodawczaki, które nie wymagają leczenia farmakologicznego czy operacyjnego.

Znanych jest wiele różnych czynników, mogących mieć wpływ na powstawanie raka piersi. Należą do nich czynniki genetyczne, hormonalne, środowiskowe, czynniki związane z dietą czy z narażeniem na promieniowanie jonizujące.

Do poznanych czynników ryzyka należy wiek. Wzrost zachorowalności występuje po 35. roku życia, najwięcej zachorowań przypada pomiędzy 50. a 70. rokiem życia. Kolejnym czynnikiem ryzyka są uwarunkowania genetyczne. Ryzyko zwiększa się, gdy w rodzinie występował rak piersi, szczególnie u krewnych pierwszego stopnia (matka, siostra).

Ogólnie ryzyko nowotworów występuje u osób palących papierosy, źle odżywiających się, prowadzących stresujący tryb życia, nadużywających alkoholu, mało aktywnych ruchowo.

Badania mammograficzne są bezpłatne. W ramach programu profilaktyki przewidziane są dla kobiet między 50. a 69. rokiem życia. Wynika to z faktu, że w tym okresie występuje największe ryzyko zachorowania. Kobiety, które są w innym wieku, mogą wykonać mammografię na podstawie skierowania od lekarza. Warto skorzystać z tych badań. W sytuacji, gdy wyjdą w nich zmiany, można szybko poddać się dalszej diagnostyce i leczeniu. Gdy okaże się, że wszystko jest w porządku, mamy poczucie bezpieczeństwa i pozbywamy się podświadomego lęku przed chorobą.

**ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ
NR 2 WRZESZÓW**
w ramach akcji:

RAK a ZDROWIE

zapraszamy Panie pomiędzy 50 a 69 rokiem życia na

BEZPŁATNE BADANIA MAMMOGRAFICZNE

- program NFZ

Badania mammograficzne wykonujemy: od poniedziałku do piątku
Zapraszamy do Przychodni Specjalistycznej - Centrum Diagnostyczne przy ul. Fredry 9 w Rzeszowie w godz. od 8.00 - 18.00
- zapisy na badania w PORADNI GINEKOLOGICZNEJ

Czas trwania akcji: 3.09.2015 - 11.12.2015

Możliwość wygrania cennych nagród:

- sprzęt RTV, AGD
- zestawy pościeli
- kołdry, poduszki
- bilety do kina, kosmetyki

Partnerzy kampanii:

Sponsorzy kampanii:

Patroni medialni:

Rejestracja telefoniczna pod nr tel. **17 86 13 605** **NFZ**

www.rakazdrowie.pl

Załącz żłobek i/lub przedszkole z pomocą Funduszy Europejskich!

Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób mających utrudniony dostęp do rynku pracy (z powodu sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3) to cel szczegółowy Działania 7.4 *Rozwój opieki żłobkowej w regionie* (oś VII Regionalny Rynek Pracy) przewidzianego do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

W ramach ww. działania możliwe będzie pozyskanie środków finansowych na:

- tworzenie nowych podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3 (m.in. żłobki, żłobki przyzakładowe, kluby dziecięce);
- tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie dziennego opiekuna;
- tworzenie nowych miejsc opieki w istniejących instytucjach opieki nad dziećmi (m.in. żłobkach, żłobkach przyzakładowych, klubach dziecięcych);
- zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy.

O ile w przypadku pierwszych trzech typów projektów przewiduje się możliwość pobierania opłat związanych z opieką nad dzieckiem do lat 3, o tyle w ostatnim przypadku przewiduje się możliwość zwolnienia z odpłatności z tytułu objęcia wsparciem dziecka do lat 3 osób, które w momencie przyjmowania dziecka do placówki, korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Kto może starać się o dofinansowanie?

Wszystkie podmioty z wyjątkiem osób fizycznych (**UWAGA:** ograniczenie to nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, a zatem np. przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe itp. mogą starać się o środki na realizację ww. działań).

Kto skorzysta na realizacji niniejszych projektów?

Rodzice lub prawni opiekunowie dzieci w wieku do 3 lat w przypadku, gdy co najmniej jedno z rodziców lub opiekunów prawnych powraca na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka.

Jakie środki można uzyskać?

Maksymalny procentowy poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu – 85%. Maksymalny procentowy poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu – 95%. Wymagany minimalny wkład własny – 5%. Minimalna wartość projektu: 250 000 zł. Maksymalna wartość projektu: nie wyznaczono.

Kto będzie ogłaszał konkurs?

Wnioski o ww. środki będzie można składać do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie już w 2016 r.

***

Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego wspierane będzie także przez Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Fundusze na realizację tego celu przewidziane zostały w ramach osi priorytetowej IX *Jakość edukacji i kompetencji w regionie* (działanie 9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej).

W ramach działania 9.1 przewidziano zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w ośrodkach wychowania przedszkolnego (dalej: OWP) poprzez:

- tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych OWP;
- dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności;
- rozszerzenie oferty OWP o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów;
- wydłużenie godzin pracy OWP;
- doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Realizacja działań zaplanowanych dla ostatnich 3 typów projektów musi stanowić uzupełnienie działań wymienionych w pkt. 1 lub 2.

Kto może starać się o dofinansowanie?

Podobnie jak w przypadku żłobków jako potencjalnych beneficjentów środków w ramach działania 9.1 RPO WP 2014-2020 wymienia się wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (chyba, że prowadzą działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).

Kto skorzysta na realizacji niniejszych projektów?

Dzieci w wieku przedszkolnym, nowo utworzone i istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego, kadra pedagogiczna zatrudniona w OWP, rodzice i prawni opiekunowie dzieci w wieku przedszkolnym.

Jakie środki można uzyskać?

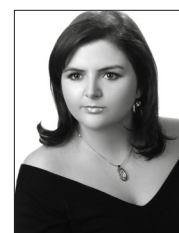
Maks. procentowy poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu – 85%. Maks. procentowy poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu – 90%. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych – 10%. Minimalna wartość projektu: 50 000 zł. Maksymalna wartość projektu: nie wyznaczono.

Kto będzie ogłaszał konkurs?

Pierwszy nabór w ramach działania 9.1 RPO WP 2014-2020 mający na celu zwiększenie dostępu do usług świadczonych w ośrodkach wychowania przedszkolnego planowany jest już w IV kwartale 2015 r. Kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach ww. konkursu, to 40 000 000 zł. Wnioski o ww. środki będzie można składać do WUP w Rzeszowie. Kolejne nabory ogłaszane będą w 2016 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w województwie podkarpackim, www.fundusze.podkarpackie.pl, zapytaj@podkarpackie.pl.

Rubrykę redaguje:

EWELINA KLOC

konsultant ds. funduszy europejskich

Ave Maria dla Boreckiej Pani

W niedzielne popołudnie 27. września br. mieszkańcy Ziemi Tyczyńskiej mieli okazję uczestniczyć w koncercie pieśni maryjnych wykonanych w klasztorze oo. dominikanów w Borku Starym przez artystów światowych scen operowych – rodaków tyczyńskich – **Ryszarda i Roberta Cieślów**. Inicjatorem koncertu było Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej. Propozycję takiego koncertu u stóp Boreckiej Pani, złożoną w maju br. przez prezesa TMZT **Zofię Domino**, panowie Cieślowie przyjęli z entuzjazmem.

Uroczystość rozpoczęła się mszą św. odprawioną przez przeora klasztoru **o. Stanisława Obarę** w intencji członków TMZT, ich rodzin i sympatyków. Nabożeństwo uświetnił występ chóru „**Ave Maria**” z parafii MB Saletyńskiej w Rzeszowie, którego członkinią jest mama artystów – **Helena Cieślowa**. Chórem dyrygował **Mieczysław Biały**, a akompaniował **Paweł Bazan** – były student Ryszarda Cieśli. (Paweł Bazan był wykonawcą pieśni z powstania styczniowego na wernisżu wystawy rycin **Krzysztofa Kura** pt. „Powstanie styczniowe w prasie zagranicznej” zorganizowanej 20.09 br. przez CDKiIT w Tyczynie).

uroczystości. (Gratulujemy panu Ryszardowi nie tylko talentu muzycznego, ale i poetyckiego). Panowie Cieślowie zaśpiewali m.in.: *Pieśń* S. Moniuszki, *Ave Maria* J.S. Bacha, C. Gounoda, F. Schuberta, W.A. Mozarta. Owacje na stojąco wywołały artystów do bisowania. Po zakończeniu koncertu zarząd TMZT zaprosił członków chóru oraz artystów i ich gości na skromny poczęstunek do sali konferencyjnej oo. dominikanów.

Sanktuarium MB Boreckiej wypełniło się w tę wrześniową niedzielę mieszkańcami Borku Starego, Tyczyna, Kielnarowej, Hermanowej, a nawet Rzeszowa. Gościliśmy m. in. burmistrza **Janusza Skotnickiego** z małżonką oraz przewodniczącego Rady Miejskiej w Tyczynie **Adama Skowrońskiego**.

W jednym z rozdziałów swojego tomiku wierszy zatytułowanego *Pisane potrzebą serca* Ryszard Cieśla zamieścił wiersz pt. *Tyczynek*. Świadczy on o tym, że artyści światowej sławy z sentymentem traktują ten „kawałek” naszej Małej Ojczyzny. Dziękujemy Im za to!

R. Cieśla, Tyczynek

*Chłodny letni poranek
zagłada śpiewaniem ptaków
do wiejskich obejść i zagród.
Kusi by wyjść na ganek.*

*Ucieszyć oczy zielenią,
zadumać się przy Kapliczce,
słuchać jak liście szeleszczą.
Wspomnieniem zbudzić przeszłość.*

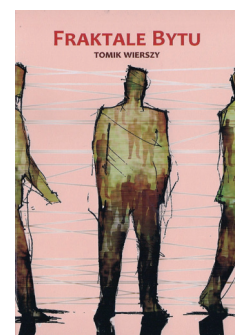
*Cmentarne drzewa szumią,
tak samo jak przed laty,
zda się dawni mieszkańcy
staną na progu chaty.*

*Kościół nad okolicą
góruje i błogosławi
pamięcią Pierwszej Przyczyny,
co świat na końcu zbawi.*

Tyczyn, 11 lipca 2015

***

OD REDAKCJI: Tomik wierszy R. Cieśli pt. *Fraktale bytu*, z którego pochodzi wiersz *Tyczynek*, można wypożyczyć w MiGBP w Tyczynie oraz jej filiach.

Wspólne zdjęcie organizatorów koncertu, artystów i chóru „Ave Maria” z parafii MB Saletyńskiej w Rzeszowie. Wśród chórzystów mama (trzymająca kwiaty) panów Ryszarda i Roberta Cieślów

Wspomnienia po jubileuszu 70-lecia LO w Tyczynie

Gospodyni jubileuszu dyrektorka D. Tarańska-Kłęsk

10 października br. był uroczystym wydarzeniem w Pałacu Wodzickich – siedzibie Zespołu Szkół w Tyczynie. W tym dniu świętowaliśmy 70. rocznicę istnienia Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Orkana w Tyczynie.

Na uroczystość przybyli zaproszeni goście – władze samorządowe, przedstawiciele organu prowadzącego szkołę – Powiatu Rzeszowskiego, władze gminy, przedstawiciele KWP w Rzeszowie, przedstawiciele szkół wyższych, dyrektorzy jednostek organizacyjnych

Powiatu Rzeszowskiego, dyrektorzy szkół i instytucji gminnych, byli dyrektorzy, absolwenci, przyjaciele szkoły, byli i obecni nauczyciele oraz pracownicy szkoły, rodzice i uczniowie.

Obchody jubileuszowe rozpoczęły się Mszą św. w Kościele Parafialnym pw. św. Katarzyny. Nabożeństwo, uświetnione akompaniamentem orkiestry dętej z Dylągówki, odprawione zostało przez **ks. prob. dr. Mariana Czenczka** w koncelebrze z licznie zgromadzonymi księżmi – absolwentami oraz nauczycielami tyczyńskiego Liceum. Kazanie, pełne wspomnień i refleksji, wygłosił jeden z absolwentów **ks. Jan Pyziak** – proboszcz parafii w Matysówce. Nie zapomniano również o tych, których nie ma już wśród nas.

Po mszy św. zaproszeni goście, absolwenci, nauczyciele i młodzież utworzyli orszak i przy akompaniamentie orkiestry dętej udali się na halę sportową w Publicznym Gimnazjum w Tyczynie, gdzie odbyła się część oficjalna uroczystości.

Pani dyrektorka Zespołu Szkół, mgr **Dorota Tarańska-Kłęsk**, powitała wszystkich, a następnie przypomniała historię naszego liceum. Wspominała tych, któ-

rzy wpłynęli na atmosferę szkoły, poświęcali swój czas, tych, którzy interesowali się jej sprawami, wspierali, oddali jej serce i dużą część swojego życia. Podziękowała byłym dyrektorom, emerytowanym i obecnym pracownikom szkoły, władzom oświatowym, absolwentom, rodzicom i uczniom oraz wszystkim tym, którzy przyczynili się do jej rozwoju.

Po przemówieniu pani dyrektorka głos zabrali m.in. **Marek Sitarz** - wicestarosta Powiatu Rzeszowskiego, marszałek **Stanisław Kruczek** – członek zarządu Województwa Podkarpackiego, **Janusz Skotnicki** - burmistrz Tyczyny (absolwent LO) oraz w imieniu Podkarpackiego Kuratora Oświaty - **Mariola Kielboń** – starszy wizytator KO w Rzeszowie (również nasza absolwentka). W swoich przemówieniach, dziękując za zaproszenie, goście złożyli dyr D. Tarańskiej-Kłęsk gratulacje i życzenia z okazji 70-lecia szkoły oraz w ciepłych słowach podkreślili znaczenie tejże placówki oświatowej dla lokalnej społeczności.

Po części oficjalnej młodzież ZS w Tyczynie zaprezentowała część artystyczną, przygotowaną pod kierownictwem **Małgorzaty Sochackiej** – nauczyciela historii i geografii w ZS w Tyczynie. Uczniowie przedstawili historię pałacu, w którym mieści się szkoła oraz kolejne etapy funkcjonowania liceum - od momentu powstania aż po czasy współczesne. Wędrowce przez historię towarzyszyły wiersze, piosenki (także w wykonaniu naszej

Uczniowie LO w Tyczynie z występem dla Absolwentów

absolwentki **Klaudii Patalskiej**) oraz tańce ubarwione pięknymi strojami. Młodzież swoim występem porwała publiczność, która przyłączyła się do śpiewu i doceniła przedstawienie owacją na stojąco. Nie zabrakło wzruszających chwil, podczas których łezka zakręciła się w oku. Nie sposób nie docenić zaangażowania i pracy włożonej w dziesiątki prób i przygotowań oraz innych owocnych starań ze strony nauczycieli, uczniów i absolwentów, którzy poświęcili swój czas, by innym go uprzyjemnić.

Po części artystycznej nastąpiło przejście do Pałacu – pięknie i odświeżenie udekorowanego, gdzie odbyło się odsłonięcie tablicy pamiątkowej (ufundowanej przez **Tomasza Janika**) przez absolwentkę **Urszulę Wąsacz**.

Następnie wszyscy goście udali się na obiad, po którym absolwenci w towarzystwie wychowawców i nauczycieli (nie sposób wszystkich wymienić) wzięli udział w spotkaniach klasowych, gdzie wspomnieniami powrócili do lat spędzonych w szkolnych ławach. Swoją obecnością zaszczytili nas jedni z najstarszych profesorów uczących w naszej szkole – panie **Eugenia Wilk** i **Maria Kinga Konkol** oraz księża: **dr Mieczysław Wolanin**, **Edward Śnieżek** i **Tadeusz Balawender**, którzy zostali bardzo ciepło przyjęci przez swoich wychowanków.

Podziękowania

Przygotowanie Jubileuszu to ogromny wysiłek organizacyjny. W imieniu całej społeczności szkolnej składamy serdeczne podziękowania wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób pomogli nam w tym przedsięwzięciu, wspierali i wspierają naszą szkołę.

Słowa uznania kierujemy w stronę przedstawicieli Powiatu Rzeszowskiego, przede wszystkim w stronę **Józefa Jodłowskiego** – Starosty Powiatu Rzeszowskiego, **Marka Sitarza** – Wicestarosty, **Adama Kozaka** – naczelnika Wydziału Społeczno-Oświatowego Starostwa Powiatowego w Rzeszowie (naszego absolwenta). Dziękujemy Państwu za decyzje, które pomagają realizować nasze szkolne marzenia, za działania, które mają na celu dobro uczniów i całej społeczności szkolnej, za przychylność i życzliwość. Dziękujemy **byłym i obecnym dyrektorom, nauczycielom, pracownikom szkoły, rodzicom, uczniom, absolwentom, sponsorom, przyjaciółom szkoły**. Szczególne podziękowania kierujemy w stronę firm i osób prywatnych, które dodatkowo wsparły nasze przedsięwzięcie. Serdecznie dziękujemy **ks. Marianowi Czenczkowi** – proboszczowi Parafii w Tyczynie, **Agacie Wepścię**, właścicielce tyczyńskiej firmy „Cudawianki” za piękną dekorację stołów i wewnątrz Pałacu, **Tomaszowi Janikowi** – właścicielowi firmy „Impala”, świadczącej usługi kamieniarskie, za ufundowanie tablicy pamiątkowej, **Antoniemu Ossolińskiemu** za pomoc w organizacji oprawy artystycznej, **Zofii Matys** – za ułatwienia logistyczne i organizacyjne, **Alicji Kustrze** – za nadzór nad publikacją o naszej szkole. Za wsparcie finansowe dziękujemy: **Wojciechowi Chomie** – prezesowi Spółdzielni Telekomunikacyjnej OST, **Wacławowi Kustrze** – właścicielowi sklepu spożywczego w Borku Starym, **Bogdanowi Majdzie** – właścicielowi sklepu „Mewa” w Tyczynie, **Małgorzacie i Józefowi Chlebowskim** oraz absolwentom: **Urszuli i Emilowi Wąsaczom**, **Kazimierze Kozioł**, **ks. Krzysztofowi Filipowi** oraz **Kazimierzowi Skotnickiemu**.

Dyrektor Dorota Tarańska-Kłęsk oraz
Komitet Organizacyjny 70-lecia LO w Tyczynie

Z okazji tak znakomitej uroczystości nie sposób nie sięgnąć pamięcią wstecz i przywołać wspomnienia. Przybyli na uroczystość absolwenci zostali zaproszeni do zwiedzania szkoły i obejrzenia przygotowanych na tę okoliczność materiałów. Aby ułatwić gościom podróż sentymentalną w przeszłość, przygotowaliśmy wystawę. Szczególnym powodzeniem wśród zwiedzających cieszyły się stare kroniki, zarówno klasowe jak i szkolne, a także pamiątkowe zdjęcia. Uczestnicy Jubileuszu mieli również okazję uwiecznić swoje wpisy w księdze pamiątkowej. Atmosfera i nastrój tej uroczystości pozostaną na długo w pamięci wszystkich. Święto szkoły było wspaniałą okazją do snucia refleksji i wspomnień dotyczących losów osób związanych z naszą szkołą, przywołania w pamięci tych, którzy odeszli oraz myśli o własnej przeszłości. Spotkanie po latach dostarczyło wielu pozytywnych emocji i wzruszeń, pozwoliło na powrót do czasów młodości.

Uroczystości 70-lecia LO w Tyczynie zakończyły się balem absolwenta, który rozpoczął się o godzinie 18.00 w Pałacu Wodzickich – siedzibie naszej szkoły. Tak wspaniały dzień nie mógł zakończyć się inaczej, jak szampańską zabawą do rana, pośród śmiechu i wspomnień, w doborowym towarzystwie. Te miłe chwile uświetnił zespół muzyczny Fobos, którego członkiem jest nasz absolwent **Kazimierz Kaczor**.

Wszystkim uczestnikom zjazdu dziękujemy za udział, za niepowtarzalną atmosferę, jaką wspólnie udało nam się tego dnia stworzyć i życzymy wielu kolejnych udanych spotkań. Za wszystkie niedogodności bardzo przepraszamy.

Zdjęcia z obchodów Jubileuszu 70-lecia LO w Tyczynie dostępne będą w sekretariacie szkoły. Prosimy o kontakt telefoniczny: (17) 22-19-362, (17) 22-19-221.

Pragnę serdecznie podziękować za zaproszenie na uroczysty Jubileusz 70-lecia Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Orkana w Tyczynie. Bogate dzieje Waszej Szkoły od pokoleń wpisują się w historię oświaty Tyczyna i regionu.

Możliwość wzięcia udziału we Mszy św. odprawionej w intencji śp. **Józefa Żmudy**, założyciela Szkoły, a także w Gali Jubileuszowej jest dla mnie ogromnym zaszczytem. Część artystyczna w wykonaniu młodzieży to połączenie tradycji z nowoczesnością, było na poważnie i na wesoło, śpiewnie, melancholijnie i patriotycznie, po prostu ciekawie!

Na ręce Pani Dyrektora i całego Grona Pedagogicznego składam wyrazy szacunku i uznania za pracę pełną poświęceń i wyrzeczeń. Życzę zdrowia, sił, szczęścia w rodzinach, wszelkiej pomyślności oraz realizacji życiowych zamierzeń. Uczniom, absolwentom, pracownikom szkoły i rodzicom życzę wytrwałości oraz entuzjazmu tak potrzebnego w codziennym życiu.

Życzę Państwu wszystkiego najlepszego, radości w trudach dnia codziennego, satysfakcji w nauce i pracy zawodowej, spełnienia marzeń tych małych i tych wielkich, silnych więzi ze szkołą – miejsca, gdzie chętnie się wraca nie tylko we wspomnieniach. Niech kolejne lata przyniosą Państwu wiele sukcesów i samych dobrych dni.

Grażyna Pękała
Radna Powiatu Rzeszowskiego

SP w Hermanowej ma 170 lat

Szkoła w Hermanowej była pierwszą w gminie wiejską szkołą parafialną. O jej początkach i bogatej historii możemy dowiedzieć się z kart kroniki szkolnej pochodzącej z 1868 r., a zapisanej przez kierownika szkoły **Michała Mikosia**. Szkoła została założona we wrześniu 1845 r. przez ówczesnego właściciela Dolnej Hermanowej **Henryka Jędrzejowicza** i proboszcza Tyczyna **Leopolda Olcynghiera** w dowód dużej pobożności i pracowitości mieszkańców wsi.

Najpierw istniała szkoła jednoklasowa, mieszcząca się w małym, drewnianym domu, w której nauka obejmowała elementy czytania i pisania w języku polskim, rachunki, śpiew, podstawowe elementy prawdy wiary, moralności, pobożności i liturgii. Pierwszym nauczycielem był **Jan Rzepczyński**. Po reformie szkolnictwa w 1867 r. utworzono szkołę ludową. Uczono wtedy religii, czytania i pisania w języku polskim, rachunków z geometrią, przyrody, rysunków, śpiewu, robót ręcznych dla dziewcząt, gimnastyki dla chłopców. Przy szkole powstało Towarzystwo Szkoły Ludowej, później Towarzystwo Oświaty Ludowej, z inicjatywy którego we wsi został wzniesiony pomnik „Grunwald”. Szkołę przekształcono w dwuklasową, a następnie czteroklasową. W 1908 r. uczęszczało do niej prawie 400 dzieci. Najważniejszym wydarzeniem w tym okresie (w czasach zaborów) było nadanie szkole imienia **Królowej Jadwigi** – miało to miejsce 28 marca 1912 r.

Po I wojnie światowej szkoła nosiła nazwę „Publiczna Szkoła Powszechna II stopnia”. Była to szkoła pięcioletnia, a potem sześcioklasowa. Oceniano m.in. zachowanie (np. chwalebne), pilność (np. zadawałająca), porządek zewnętrzny ćwiczeń pisemnych. Z uwagi na dużą liczbę uczniów kierownik szkoły **Leonard Sawicki** podjął decyzję o budowie nowego murowanego obiektu szkolnego, który oddano do użytku w 1931 r. Znajdowało się w nim sześć sal i mieszkanie dla kierownika szkoły.

W czasie II wojny światowej, podczas Akcji „Burza”, w szkole mieścił się szpital polowy AK. W listopadzie 2011 r. odsłonięto tablicę pamiątkową dotyczącą wydarzeń z tamtego okresu. W 2014 r. kolejną tablicą upamiętniono wyjście młodych chłopców na front pierwszej wojny światowej.

Od 1953 r. (za czasów kierownika **Stanisława Wiśniowskiego**) wprowadzono do programów nauczania obowiązkową naukę języka rosyjskiego, a wyrzucono religię ze szkoły. Na katechizację dzieci chodziły do Ty-

Budynek SP w Hermanowej, 1938 r.

czyna. Dopiero w latach siedemdziesiątych obok szkoły powstał punkt katechetyczny. Jego wybudowanie sprawiło duże trudności ówczesnemu dyrektorowi szkoły **Antoniemu Prokopowi** (częste, niezapowiedziane wizyty władz rządowych). W tym też okresie objęto nauczaniem przedszkolnym dzieci sześciolatek i wprowadzono szkołę ośmioklasową. Działała tu drużyna zuchowa, harcerska oraz zespół wokalny odnoszący liczne sukcesy.

W latach 1986-2000 funkcję dyrektora szkoły pełniła **Zofia Domino**. W 1990 r. przywrócono religię do szkół, wprowadzono naukę języka angielskiego. Szkoła została rozbudowana o salę gimnastyczną z całym kompleksem sportowym i wyremontowana dzięki życzliwości i przychylności władz samorządowych. Największym wydarzeniem w tym okresie było uczestnictwo w mszy św. kanonizacyjnej św. Królowej Jadwigi (8 czerwca 1997 r.). W Krakowie nasz sztandar szkolny został uroczystie poświęcony przez Ojca Świętego Jana Pawła II. Tego dnia (8 czerwca) obchodzimy Dzień Patrona Szkoły.

Staramy się przybliżać naszym uczniom postać patronki w ciekawy sposób, aby wychowywać ich zgodnie z wartościami utożsamianymi ze św. Królową Jadwigą. Posiadamy bogaty księgozbiór (ok. 50 pozycji) o patronce szkoły. Najcenniejszym wydawnictwem jest książka z 1910 r. napisana przez bp. Wł. Bandurskiego pt. „Jadwiga święta królowa na polskim tronie”.

W szkole przygotowywane są różne przedstawienia o Królowej Jadwidze (legendy, dzień z życia królowej itp.), organizujemy konkursy wiedzy, konkursy plastyczne, prezentacje talentów, wyjazdy do miejsc związanych z Królową Jadwigą: do Krakowa, Biecza, Sandomierza. Uczestniczyliśmy w uroczystościach sprowadzenia relikwii św. Jadwigi Królowej do Biecza i Rzeszowa. W czerwcu 2007 r. byliśmy na I Ogólnopolskim Zjeździe Rodziny Szkół Św. Jadwigi Królowej w Krakowie, a w roku 2011 w naszej szkole organizowaliśmy

Budynek SP w Hermanowej, 2015 r.

Plac zabaw przy szkole

Nowe boisko szkolne

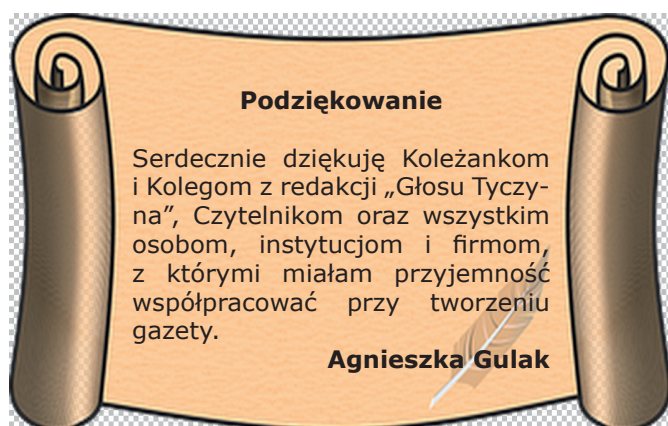
II Wojewódzki Zjazd Szkół Jadwiżańskich. Nawiązana została także współpraca ze Szkołami z Rodziny Królewskiej, tj. Króla Kazimierza Wielkiego i Króla Władysława Jagiełły. Wspólne kontakty, wymiana doświadczeń jest dla nas bardzo cenna. W kwietniu 2012 r. uroczystie obchodziliśmy 100-lecie nadania szkole imienia św. Królowej Jadwigi.

Reforma w 1999 r. (sześcioklasowe szkoły podstawowe) oraz wprowadzenie obecnie obowiązku szkolnego dla sześciolatków i realizowanie dziś prawa czterolatka do wychowania przedszkolnego stawiają szkole nowe wyzwania.

Obecnie do SP w Hermanowej uczęszcza 197 dzieci. Mamy 7 oddziałów szkolnych i 2 oddziały przedszkolne. Zatrudnionych jest 14 nauczycieli i 4 pracowników obsługi. Nauczyciele mają wysokie kwalifikacje do nauczania co najmniej dwóch przedmiotów. Realizują swoje zadania w coraz lepiej wyposażonych w sprzęt multimedialny salach z dostępem do Internetu oraz biorą udział w projektach unijnych z zastosowaniem nowych technologii. Nasi pedagodzy aktywnie działają w Gminnym Forum Samokształceniowym Nauczycieli klas 0-III, realizując z zaangażowaniem program „Moja Mała Ojczyzna”.

W SP w Hermanowej rozwijane są także zainteresowania dzieci: teatralne, taneczne (taniec ludowy, dworski), plastyczne, muzyczne, sportowe. Posiadamy plac zabaw i coraz lepszą bazę sportową. Od października br. nasi uczniowie mogą korzystać z wielofunkcyjnego boiska sportowego. Organizujemy także rajdy piesze i rowerowe po najbliższej okolicy.

Przy szkole funkcjonuje także świetlica szkolna i środowiskowa, dzieci korzystają z gorącego posiłku. Bardzo dobrze układa się również współpraca z władzami oświatowymi oraz samorządowymi.

AGATA DOMINO, ANDRZEJ HAŁOŃ - OPIEKUNOWIE WYCIEZKI

W głogowskim borze

28.09 br. uczniowie klasy Va SP w Tyczynie uczestniczyli w wyprawie ekologicznej, poszukując krainy, w której członkowie żyją w zgodzie z przyrodą. Wycieczka realizowana była w ramach projektu ekologicznego „**Alarm dla bioróżnorodności**” przy współpracy ze stowarzyszeniem **Ekostop** w Rzeszowie. Była ona nagrodą dla uczniów za całość działań ekologicznych podejmowanych w tyczyńskiej szkole w bieżącym roku szkolnym. Na wycieczkę pojechali uczniowie zaangażowani w projekty i konkursy ekologiczne. Naszym przewodnikiem była **Aleksandra Cisek** – pracownik stowarzyszenia Ekostop w Rzeszowie, która oprowadzała nas po ścieżce przyrodniczej rezerwatu „Bór” w Głogowie, ciekawie opowiadając o wielu cennych drzewach, roślinach i zwierzętach, które się tam znajdują.

Na trasie wycieczki zatrzymaliśmy się w zadumie na krótką chwilę przy zbiorowej mogile upamiętniającej pomordowanych przez hitlerowców Żydów w czasie II wojny światowej podczas likwidacji getta w Rzeszowie w 1942 r.

Na końcu udaliśmy się na krótki odpoczynek, gdzie odbyły się gry i zabawy ekologiczne. Zmęczeni, ale zadowoleni wróciliśmy do Tyczyna. Wycieczka była dla uczniów cenną lekcją przyrody.

Wspomnienia ze szkolnej ławy

Do naszej redakcji dotarły wspomnienia **pani Marii Konkol** z czasów, gdy uczęszczała do tyczńskiego liceum. Poniżej prezentujemy kilka z nich.

Pani Redaktor, dziękuję za wspianą propozycję spisania wspomnień z czasów licealnych, za ciepłe słowa o szkole, którą przed laty kończyłam. Dzięki Pani propozycji mogłam przeżyć wspiane chwile, wspominając wydarzenia, które mogą się stać szkolnymi anegdotami. To, o czym piszę, wydarzyło się w przeszłości, to nie jest zmyślenie, fantazja, lecz prawda. Tak było...

„Ja tam do Was przyjdę, dzieciuki...”

Pani dyrektor Dąbrowska nazywała nas – uczennice i uczniów LO w Tyczynie – dziećmi.

Moje wspomnienia są związane z latami sześćdziesiątymi ubiegłego wieku. W '69 zdawałam maturę. W której klasie wydarzyło się to, o czym chcę opowiedzieć? Nie pamiętam dokładnie. Może w dziesiątej, może w jedenastej? (Szkola podstawowa kończyła się wówczas w siódmej klasie, a klasy od ósmej do jedenastej to lata liceum – oczywiście trzeba było zdać egzamin wstępny, aby rozpocząć naukę w liceum).

Klasa żeńska – same dziewczyny. To było jednak w klasie jedenastej, bo wychowawcą był wtedy **profesor Józef Borowiec** – historyk. To właśnie on miał z nami rozpoczynać lekcje – dwie godziny: historia i łacina. Dowiedziałyśmy się, że profesora nie będzie, bo ma pogrzeb w rodzinie. Koleżanki wpadły na wspianą – ich zdaniem – pomysł. Przychodzimy dwie godziny później. Nie było mowy, żeby im to wybić z głowy. Wszystkie mają przyjść później!

Na drugi dzień stoimy przed salą chemiczną – była ona wtedy pod schodami. Uśmiechnięty **profesor Świątoniowski** – chemik – wychodzi po drugiej godzinie lekcyjnej i pyta nas, czy dopiero teraz zaczynamy lekcje. – Oczywiście, tak!!!

Muszę dodać, że po raz pierwszy widziałyśmy uśmiech na twarzy tego profesora – i to nas zastanowiło...

Bomba trzasnęła na fizyce... **Profesorka Wilkowa** była oburzona naszym zachowaniem – ucieczką i wyjaśniła nam, że grozi to rozwiązaniem klasy i będziemy się pętać po innych liceach, a matura za pasem... Podziękowało! Przerazone koleżanki stwierdziły, że przewodnicząca ma iść do dyrektorki, żeby ją przeprosić w naszym imieniu. A ja właśnie byłam przewodniczącą. Nie chciałam się zgodzić, tłumacząc, że ja nie chciałam uciekać.

– Jesteś przewodniczącą, to musisz iść! – brzmiała decyzja koleżanek.

Trochę się bałam, ale poszłam. Ku mojemu zaskoczeniu pani dyrektor stwierdziła:

– Ja tam do Was przyjdę, dzieciuki. Czekajcie!

I czekałyśmy po lekcjach przez... dwie godziny. Nie było mowy o wyjściu ze szkoły, bo z naszej sali (chemicznej) wychodziło się na hol. Tam właśnie pani dyrek-

tor miała próbę tańca. Próba trwała... dwie godziny. O wyjściu oknem też nie było mowy, bo w oknach były kraty...

Minęły dwie godziny, skończyła się próba. Pani dyrektor do nas przyszła. Już nie pamiętam, co nam powiedziała. Pamiętam, że nie krzyczała, tego nie miała w zwyczaju. Przyszliśmy do szkoły dwie godziny później i wyszliśmy dwie godziny później. To była wspianą nauczka dla nas i dla innych klas.

Tak dyrektorka potrafiła wychowywać uczniów. O ucieczce z lekcji nikt już długo nie myślał...

„Ja się tego nigdy nie nauczę!”

– Zobaczmy! – powiedział mój ojciec. Chodziło o reakcje chemiczne.

I stało się... **Prof. Świątoniowski** poprosił mnie do tablicy. Oczywiście ocena niedostateczny. To było dla mnie straszne! Ale dwa tygodnie wyłożonej pracy zrobiły swoje – okazało się, że potrafię się tego nauczyć.

Po dwóch tygodniach koleżanki zgłaszają profesora, że nie radzą sobie z reakcjami chemicznymi. Nauczyciel wezwał mnie do tablicy, a ja bezbłędnie wykonałam wszystkie reakcje. Myślałam, że mi postawi dobrą ocenę – poprawię dwójkę (obecnie „jedynekę”). Nic z tego! Profesor zwrócił się do klasy:

– I co mówicie, że nie umiecie!

Na przerwie myślałam, że koleżanki mnie zjedzą. Lecz ja stwierdziłam:

– Jedna dwójka mi wystarczy. Ja potrafiłam się nauczyć. Siedziałam dwa tygodnie. Istniała dla mnie tylko chemia. Jeśli ja mogłam, to i wy możecie. Nie będę się narażać dla Was na kolejną dwójkę.

Dopiero przed półroczem mogłam poprawić tę ocenę. Ale to była dobra nauczka. Od tego czasu zrozumiałam, że chceć to móc. Nie wolno mówić, nie dam rady, trzeba pracować, a będą efekty.

Tak wychowywano uczniów w LO w Tyczynie.

O tych chemicznych przygodach opowiadałam nieraz moim uczniom (jestem emerytowaną nauczycielką), gdy mówili, że nie mogą się czegoś nauczyć, nie potrafią...

„Przesuń się...”

Lekcja języka polskiego, klasówka. Koleżanka – przyszła polonistka, jak i ja – ściaga... Pomyślałam, że ja też spróbuję...

Muszę wyjaśnić, że były to lata sześćdziesiąte XX wieku. Ławki – stoliki z krytą częścią na książki i zeszyty oraz krzesła. Pod tą ławką – w schowku na książki – koleżanka umieściła zeszyt i ściagała z niego.

Ja również spróbowałam, ale chyba byłam zbyt nerwowa i za często na nią spoglądałam. Profesorka Stachurska zauważyła to, ale była bardzo mądrą i taktowną kobietą...

Nie mówiąc dlaczego, poleciła uczennicy siedzącej przede mną przesunąć się. W ten sposób koleżanka odsłoniła mnie i nie mogłam schować się za jej plecami. Przestałam więc ściagać. Zamknięty zeszyt powędrował pod ławkę, a ja spokojnie napisałam klasówkę – bo nie mogłam, a właściwie nie musiałam ściagać. Była to taka moja głupia próba.

Byłam wdzięczna profesorce, że zrobiła to tak taktownie, nie ośmieszyła mnie. Szkoda, że już jej tego nie powiem, bo odeszła już od nas...

Kolejne wspomnienia pani Marii w listopadowym numerze Głosu Tyczyna.

Co o zdrowiu wiemy, wszystkim opowiemy!

SP w Tyczynie - Szkołą Promującą Zdrowie

Kilka lat przygotowań, szereg działań podejmowanych na rzecz promocji zdrowego stylu życia, duża kreatywność oraz ogromne zaangażowanie uczniów, nauczycieli i rodziców przyniosły zamierzony efekt. Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tyczynie zdobyła Certyfikat Rejonowej Sieci Szkół i Placówek Promujących Zdrowie.

Program Szkoła Promująca Zdrowie realizowany jest w Polsce od 1991 r. i ma na celu aktywizowanie szkół i placówek oświatowych do działań prozdrowotnych oraz tworzenie sieci szkół promujących zdrowie na różnych poziomach, poczynając od przedszkoli, po szkoły ponadgimnazjalne. Pierwsza sieć SzPZ powstała w byłym województwie ciechanowskim. Obecnie podobne sieci istnieją we wszystkich województwach, a w niektórych funkcjonują nawet sieci rejonowe, powiatowe lub miejskie, tworzone dla łatwiejszego i skuteczniejszego koordynowania i wspierania pracy placówek. Na Podkarpaciu Szkoły Promujące Zdrowie zrzeszone są w 9 sieciach rejonowych.

6 października 2015 r. w naszej szkole odbyła się uroczysta gala wręczenia Certyfikatu Szkoły Promującej Zdrowie. W tym dniu swoją obecnością zaszczytili nas m.in.: przedstawiciel Podkarpackiego Kuratorium Oświaty, a zarazem Wojewódzki Koordynator Sieci Szkół i Placówek Promujących Zdrowie, st. wizytator **Mariola Kielboń**, Rejonowy Koordynator Rzeszowskiej Sieci Szkół i Placówek Promujących Zdrowie **Jadwiga Boho**, burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Rodziców **Jacek Surówka**, zastępca przewodniczącego Rady Rodziców pan **Janusz Rykowski**, ks. **proboszcz Marian Czenczek** oraz Szkolny Koordynator Rzeszowskiej Sieci Szkół i Placówek Promujących Zdrowie.

Uroczystość zgromadziła również rodziców, nauczycieli i całą społeczność uczniowską naszej szkoły, którzy w obecności pani dyrektor **Zofii Międlar-Mruk** oraz pani wicedyrektor **Haliny Dążeń** obejrzel program *Co o zdrowiu wiemy, wszystkim opowiemy*.

Zaprezentowana część artystyczna stanowiła połączenie montażu słowno-muzycznego, inscenizacji oraz tańca. Nie zabrakło w niej także haseł promujących zdrowe odżywianie i aktywność fizyczną. Oto kilka z nich: *Smacznie, zdrowo, kolorowo, w naszej szkole jest wzorowo; Co za dużo, to nie zdrowo; Strzeż się tycia – wybierz zdrowy styl życia*. Występ zakończył pokaz Zespołu Akrobatyczno-Tanecznego Flimero Cheerleaders.

Po prezentacji pani **Mariola Kielboń** i pani **Jadwiga Boho** dokonały uroczystego aktu wręczenia pani dyrektor **Zofii Międlar-Mruk** oraz pani **Annie Górskiej**, szkolnemu koordynatorowi promocji zdrowia, Certyfikatu Szkoły Promującej Zdrowie.

W czasie spotkania rozstrzygnięto również rodzinne konkursy *Jesień dary niesie* i *Zdrowa żywność* oraz wyłoniono zwycięzców rywalizacji na najpiękniejszy plakat i najlepsze hasło promujące zdrowy styl życia.

Doskonałym dopełnieniem, a zarazem podsumowaniem całego spotkania, była prelekcja lekarza medycyny, a prywatnie taty naszej uczennicy, pana **Bogdana Kotuli** nt. *Świadome odżywianie i ruch sprzyjają zdrowiu*. Mamy nadzieję, że przesłanie tego dnia zachęci nas wszystkich do aktywnego i zdrowego trybu życia.

Tak dzieci z SP w Tyczynie promują zdrowie

Grupa Miłośników Teatru,
Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej
oraz Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji
Turystycznej w Tyczynie

serdecznie zapraszają
na finał projektu edukacji teatralnej w postaci
straszego spektaklu teatralnego pt.:

Horror ... aaaaaa ... w teatrze "

**29.11.2015 r. (niedziela)
godz. 16⁰⁰**

Wstęp wolny!

UWAGA!

Spektakl dla widzów o mocnych nerwach.

CDKiIT w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 29,

„Projekt dofinansowany z dotacji przyznanej ze środków konkursu „Akademia Aktywnych Obywateli - Podkarpackie Inicjatywy Lokalne”, który realizowany jest w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, nadzorowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Regionalnych Operatorów: Stowarzyszenie Dębicki Klub Biznesu, Fundacja Generator Inspiracji, Fundacja Fundusz Lokalny SMK, Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej”

Zielona Flaga **dla Borku Starego, Matysówki i Tyczyna**

SP w Matysówce i w Tyczynie przez dwa lata z rzędu otrzymały certyfikaty Zielonej Flagi - najbardziej prestiżowe wyróżnienie ekologiczne dla szkół na całym świecie. W zeszłym roku tytuł ten otrzymała również SP w Borku Starym. W roku szkolnym 2014/2015 nasze szkoły po raz kolejny ubiegały się o ten tytuł.

Szkoły dla Ekorozwoju to program edukacji i aktywności ekologicznej realizowany przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska, w który włączyło się w ciągu 14 lat ponad tysiąc szkół z całej Polski, wiele instytucji, organizacji i przedstawicieli biznesu. To program, który z roku na rok przyciąga coraz większą liczbę zainteresowanych. Od 5 lat należy on do międzynarodowej sieci Eco-Schools przyznającej certyfikat Zielonej Flagi.

Nad jakością programu w Polsce i oceną szkół starających się o Zieloną Flagę czuwa Kapituła, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele Ministerstwa Edukacji, Ministerstwa Środowiska czy firm i NGO zaangażowanych w promowanie zrównoważonego rozwoju. Program polega na podnoszeniu świadomości ekologicznej młodzieży szkolnej poprzez działania na rzecz efektywnego wykorzystania energii i surowców oraz zrównoważonej gospodarki odpadami w szkołach i ich otoczeniu.

W ramach ubiegania się o certyfikat w roku szkolnym 2014/2015 każda szkoła zrealizowała kilka projektów, które w sposób szczególny promowały bioróżnorodność, zdrowy styl życia i odżywiania, aktywność ruchową oraz sport. Koordynatorami działań związanych z ubieganiem się o Zieloną Flagę były panie: **Jadwiga Sitek** z SP w Borku Starym, **Anna Pondo** z Tyczyna i **Aldona Wójcik** z Matysówki. Realizacja wybranych zadań trwała przez cały rok szkolny i wymagała współpracy wszystkich nauczycieli oraz rodziców. Z wielką niecierpliwością czekaliśmy na ocenę naszych działań.

25 września br. Kapituła ostatecznie zatwierdziła aplikacje o certyfikat Zielonej Flagi i Lokalnego Centrum Aktywności Ekologicznej. Wśród 101 placówek, które otrzymały certyfikat na okres trzech lat, jest SP w Matysówce oraz SP w Tyczynie. SP z Borku Starego otrzymała certyfikat na rok. To ogromny sukces, bo tytułem tym może pochwalić się niewiele szkół w naszym wojództwie.

Uczniowie SP w Tyczynie z Zieloną Flagą

Przedstawiciele SP w Matysówce i Borku z certyfikatem

Dziękuję koordynatorkom, a także wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do tego sukcesu, za ich trud i wysiłek, za pomysłowość i kreatywność w doborze działań. Życzę, aby praca przyniosła wiele szlachetnych owoców, bo „czego się Jaś nauczy, to i Jan będzie umiał...”

Rozśpiewane Zuchy

3. Gromada Zuchowa „Sówki” z SP w Matysówce wzięła udział w Chorażwanym Festiwalu Piosenki Zuchowej **„Na Zuchową Nutkę”**, który odbył się w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie (3.10). Nasi uczniowie zaśpiewali piosenkę pt. „To zuchy” (słowa i muzyka: Andrzej Starzec) oraz zaprezentowali pios. pt. „Idzie zuch” (słowa i muzyka: Ryszard Żuchowski).

Występ zuchów był debiutem na szczeblu chorażwi, czyli całego województwa podkarpackiego. Cieszymy się z tego, że nasi uczniowie wywalczyli czwarte miejsce i wyróżnienie. Życzymy im dalszych sukcesów.

Uczniowie SP w Borku, w tle Zielona Flaga

Iwona Ryndak, Lidia Kupiszewska

„Chcesz żyć zdrowo, żyj kolorowo”

W niedzielę 20 września br. na placu i boiskach sportowych przy Szkole Podstawowej w Kielnarowej i boisku sportowym przy Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej odbył się Piknik Rekreacyjno-Sportowy. Został zorganizowany w ramach ogólnopolskiego konkursu na najlepsze projekty promujące aktywność fizyczną i sport w środowisku wiejskim, a ogłosiło go Ministerstwo Sportu i Turystyki, Krajowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe i Wojewódzkie Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe.

Inicjatywę Ludowego Klubu Sportowego „Jar” w Kielnarowej wsparli w sposób szczególny: Burmistrz Tyczyna i Urząd Miejski w Tyczynie, Sołtys i Rada Sołectwa Wsi Kielnarowa, Regionalne Towarzystwo Rolno-Przemysłowe „Dolina Strugu”, Szkoła Podstawowa i Rada Rodziców w Kielnarowej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie, CR-K w Kielnarowej, Ochotnicza Straż Pożarna w Kielnarowej i Chmielniku, Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Podkarpacka ZHP, Grupa Ratownictwa Wysokościowego „Search and Rescue”.

Dziękujemy za przybycie Burmistrzowi Tyczyna **Januszowi Skotnickiemu**, Przewodniczącemu Rady Miejskiej **Adamowi Skowrońskiemu**, Proboszczowi Parafii w Kielnarowej **ks. Sławomirowi Balawenderowi**, radnym **Jadwidze Czarnik** i **Ewelinie Malak**, sołtysowi Kielnarowej **Andrzejowi Kalicie**, przewodniczącej Rady Sołectkiej Kielnarowej **Marii Darowskiej-Anusik** oraz członkom tej Rady. Miło nam było gościć również Prezesa Podkarpackiego Zrzeszenia LZS **Józefa Krzywonośa** i Przewodniczącego Komisji ds. Konkursu **Zbigniewa Pietrusiaka**.

Patronat medialny nad imprezą objęły Polskie Radio Rzeszów i Gazeta Codzienna Nowiny.

Głównymi sponsorami imprezy byli: **Zakład Produkcyjno-Handlowo-Uługowy „Jar”** z Kielnarowej (**Jan Synoś, Ryszard Rząsa**), oraz **Firma Handlowo-Uługowa „Szik”** (**H. Szydełko**) z Tyczyna. Sponsorami pikniku byli również: **Bank Spółdzielczy w Tyczynie**, **„Sobina Ubezpieczenia”** z Tyczyna, **„Bumera”** z Tyczyna, **„Majda Tartak”** z Wesołej, **Rezydencja „Aura Nova”** z Borku Starego. Imprezę wsparli także: **„Stawarz Ubezpieczenia”, Pole Golfowe „Pro-Golf”** z Trzciany, **Firma DiL** z Kielnarowej, **„Chmielnik Zdrój”, „Borkowianka”, Kwiaciarnia Flora-Dekor** z Kielnarowej (**Ewelina Oślizło**), **Zakład Fryzjerski Małgorzata Tondera** z Kielnarowej, **Sklep Papierniczy „Grafit” Doroty Barańskiej** z Tyczyna.

Ogromne podziękowania kierujemy do mieszkańców Kielnarowej i sąsiednich miejscowości oraz rodziców dzieci uczęszczających do SP w Kielnarowej, a także rodziców i sportowców LKS „Jar”, gospodyń i gospodarzy, którzy swoją pracą przyłączyli się do organizacji pikniku.

Pragniemy podziękować również panom **Markowi Nowakowi** i **Stanisławowi Haszko** za uatrakcyjnienie pikniku przejazdami bryczką, **Stadninie Koni „Palomino”** z Chmielnika za oprowadzanie na koniach, grupie **„Plokian” Bogdana Płodzienia** z Tyczyna za wspianą pokaz rewii konnej, grupie motocyklowej **„Uliczne Duchy”** - **Annie**

i **Markowi Rusinkom**, a także **Tomaszowi Kuśnierzowi** za przyjazd motocyklami i prezentację grupy.

Piknik uatrakcyjniły występy: Dziecięcych Zespołów Tanecznych **„Niezapominajki”** z Kielnarowej, **Zespołu Spiewaczego** z Kielnarowej oraz Grupy Tańca Break Dance **„Wataha”**.

Dziękujemy również za przybycie wszystkim zaproszonym gościom, znanym sportowcom, trenerom i działaczom sportowym: uczestniczce olimpiady w Londynie łuczniczce **Natalii Leśniak**, uczestniczce olimpiady w Moskwie łuczniczce **Marii Szelidze**, wielokrotnemu medaliste Mistrzostw Polski **Janowi Szelidze** oraz Mistrzyni Polski w łucznictwie polowym **Joannie Rząsie**. Ponadto: trenerowi ekstraklasy żużlowców Stali Rzeszów **Januszowi Ślącze**, żużlowcowi ekstraklasy **Karolowi Baranowi**, dwukrotnemu mistrzowi paraolimpijskiemu z Londynu w handbike’u **Rafałowi Wilkowi** oraz zawodniczkom ekstraklasy piłki nożnej z Żywca.

Za nagłośnienie odpowiadali panowie **Tomasz i Jakub Stachów** z Kielnarowej, członkowie zespołu **Atut**, natomiast do tańca przygrywał zespół **The Lux**, którego członkami są **Paweł i Piotr Kaplitowie**, mieszkańcy Kielnarowej.

Dziękujemy również za przybycie wszystkim uczestnikom pikniku mimo niesprzyjającej aury.

Mimo niekorzystnej pogody rozegrano zawody w wielu dyscyplinach sportowych. Odbyły się mecze piłki nożnej w trzech kategoriach wiekowych: dzieci (SP w Kielnarowej-SP w Kąkolówce), młodzież (Kielnarowa-Hyżne), oldboy’e (Kielnarowa-Strug Tyczyn), a także: pokaz łuczniczy i konkurs o Złotą Strzałę dla publiczności, przeciąganie liny, bieg przełajowy, finał Turnieju Tenisa Ziemnego i finał Turnieju Piłki Siatkowej, Marsz po zdrowie nording walking. W trójboju strzeleckim udział wzięli Burmistrz Tyczyna **J. Skotnicki**, proboszcz parafii w Kielnarowej **ks. S. Balawender** i dyrektor SP w Kielnarowej **Wacław Warda**. Konkurencja zakończyła się remisem uczestników. W trakcie imprezy odbyły się konkursy dla publiczności, można było także skorzystać z wielu atrakcji przygotowanych bezpłatnie przez organizatorów, takich jak: przejazd bryczką, oprowadzanie na koniach, zjazd tyrolski, strzelanie z łuku, malowanie twarzy, biwak harcerski, degustacja specjałów kuchni gospodyń wsi Kielnarowa „Czym chata bogata” i grochówki strażackiej.

Wszystkim osobom zaangażowanym w organizację i uczestnikom pikniku raz jeszcze dziękujemy za wsparcie i uczestnictwo w przeprowadzonej imprezie.

SP w Matysówce z kolejnym certyfikatem

Po uzyskaniu w ubiegłym roku szkolnym certyfikatu „Szkoła w Ruchu” w tym roku przystąpiliśmy do następnej ogólnopolskiej akcji organizowanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej - „Wf z klasą”. Program ten miał na celu zachęcanie nauczycieli wychowania fizycznego do prowadzenia bardziej atrakcyjnych i innowacyjnych lekcji, a w konsekwencji zwiększenie aktywności dzieci i młodzieży oraz podniesienie prestiżu wychowania fizycznego. Nauczycielami odpowiedzialnymi za realizację programu w naszej szkole byli: **mgr Robert Pikiel** – koordynator oraz **mgr Aldona Wójcik** – nauczyciel wspomagający.

Uczestnictwo i realizowanie zadań w ww. programie wymagało zupełnie innego podejścia do tematu niż podczas przygotowań do programu „Szkoła w Ruchu”. Akcja ta wymuszała większy udział uczniów w realizacji poszczególnych zadań. Na początek należało przeprowadzić debatę z uczniami (w obecności dyrektora szkoły) pod nazwą Sportowy Okrągły Stół. W trakcie tego spotkania wypracowany został zakres zadań do realizacji zgodnie z harmonogramem akcji. Następnie założyliśmy bloga, na którym koordynator opisywał podjęte działania, a uczniowie mogli się wypowiadać, co w danym zadaniu podobało im się, a co by zmienili i udoskonaili. Kolejnym krokiem było wykonanie zadania z piętnastu do wyboru. My zdecydowaliśmy się na dwa. Przeprowadziliśmy w szkole test mini-fit, wpisując do specjalnego kalkulatora wyniki i wyłoniliśmy najlepszych uczniów w szkole. Drugie zadanie to tzw. „Lekcje poza szkołą”. Ze względu na słabą bazę sportową szkoły zdecydowaliśmy się na prowadzenie zajęć w terenie i poza obrębem szkoły. Wychodziliśmy na marszobiegi, spacerujemy z kijami nordic walking, przejeżdżamy na rowerach itp.

Kolejne zadanie, jakie musieliśmy wykonać, to zaplanowanie i przeprowadzenie Lokalnej Akcji Sportowej. Dlatego też zdecydowaliśmy się na organizację międzyszkolnego turnieju pod hasłem „Baw się z nami”. Uczestniczyli w nim uczniowie klas trzecich (i młodsi) ze wszystkich szkół podstawowych gminy Tyczyn.

Ostatnie wyzwanie to opublikowanie na blogu sprawozdania z poczynionych działań i... czekanie na wynik (czyli przyznanie certyfikatu). I znów się udało! W połowie września dotarła do nas przesyłka z potwierdzeniem otrzymania certyfikatu „Wf z klasą” oraz dyplomy dla nauczycieli pilotujących ten program.

SP w Matysówce jest jedyną szkołą w Gminie Tyczyn oraz jedną z pięciu na Podkarpaciu, które w roku szkolnym 2014/15 otrzymały certyfikat „Szkoły w Ruchu”, a w kolejnym roku zdobyły tytuł „Wf z klasą”.

Dlaczego Święto Niepodległości obchodzimy 11 listopada?

Dzień odzyskania przez Polskę niepodległości upamiętnia przekazanie przez Radę Regencyjną władzy wojskowej **Józefowi Piłsudskiemu**. Marszałek Piłsudski w tym dniu został Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich. Po negocjacjach Piłsudskiego z Centralną Radą Żołnierską 11 listopada 1918 r. wojska niemieckie zaczęły wycofywać się z Królestwa Polskiego. W nocy żołnierze rozbili niemiecki garnizon, który stacjonował w Warszawie. Dzień później, 12.11. 1918 r., Rada Regencyjna powierzyła Piłsudskiemu misję tworzenia rządu. Dzień 11 listopada ustanowiono Świętem Niepodległości dopiero ustawą z 23 kwietnia 1937 roku, czyli prawie 20 lat po odzyskaniu niepodległości i do czasu wybuchu II wojny światowej święto obchodzono tylko dwa razy – w roku 1937 i 1938. W roku 1945 władze komunistyczne świętem państwowym uczyniły dzień 22 lipca – datę podpisania Manifestu PKWN, jako Narodowe Święto Odrodzenia Polski. W czasach PRL wielokrotnie organizowane w całym kraju przez opozycję manifestacje patriotyczne były tego dnia brutalnie tłumione przez oddziały ZOMO, a ich uczestnicy aresztowani przez Służbę Bezpieczeństwa.

Święto obchodzone 11 listopada zostało przywrócone przez Sejm PRL-u IX kadencji w 1989 r. pod zmienioną nazwą: Narodowe Święto Niepodległości.

**1 Listopada
- uroczystość
Wszystkich
Świąt**

Śpieszmy się

*Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą
zostaną po nich buty i telefon głuchy
tylko co nieważne jak krowa się wlece
najważniejsze tak prędkie że nagle się staje
potem cisza normalna więc całkiem nieznośna
jak czystość urodzona najprościej z rozpacz
kiedy myślimy o kimś zostając bez niego*

*Nie bądź pewny że czas masz bo pewność niepewna
zabiera nam wrażliwość tak jak każde szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej
tak szybko stąd odchodzą jak drożdż milkną w lipcu
jak dźwięk trochę niezgrabny lub jak suchy ukłon
żeby widzieć naprawdę zamykają oczy
choć większym ryzykiem rodzić się niż umrzeć
kochamy wciąż za mało i stale za późno (...)*

ks. Jan Twardowski

Żeń-szeń

Żeń-szeń w podaniach ludowych nazywany jest „kozeniem życia”, „cudem świata”, „boskim zieleń” czy „darem nieśmiertelności”. Występuje w Chinach, Północnej Korei i na wyspach japońskich, a także we wschodniej Rosji, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Jego nazwa pochodzi z języka chińskiego, w którym oznacza „ludzki korzeń” lub „korzeń-człowiek”, ze względu na skojarzenie jego kształtu z ludzką postacią. W naturalnych warunkach roślina ta rozmnaża się z nasion, które kiełkują po upływie ok. 22 miesięcy od chwili zasiania. Jej rozwój jest bardzo powolny i wymaga pielęgnacji. Roczny przyrost korzenia wynosi zaledwie 1 gram, a zbiór jest możliwy dopiero po upływie 5-6 lat.

Pierwsze wzmianki o żeń-szeniu pochodzą z Chin z I w. p.n.e. W starych księgach chińskich znajdują się jego opisy morfologiczne, obszary występowania oraz sposoby wykorzystania. Uważano go wówczas za panaceum na wszelkie dolegliwości. Wierzono, że żeń-szeń uspokaja nerwy, porządkuje i łagodzi niepokoje, przepędza złe moce, wyostreza wzrok, otwiera umysł, porządkuje myśli i znacznie wydłuża życie. W starożytnych Chinach spożywała go jedynie cesarska rodzina, a wartość tego korzenia była równie cenna jak złoto. Za jego kradzież karano bezlitośnie śmiercią. W późniejszych czasach korzeń żeń-szenia otrzymywali żołnierze, by szybciej odzyskiwać siły po walce i przyspieszać proces regeneracji ran i całego organizmu. Do Europy ta lecznicza roślina trafiła w 1610 roku za sprawą holenderskich kupców. W dziewiętnastym wieku suchy korzeń tej rośliny był luksusowym „dobrem” i osiągał zawrotną wartość, bo jego cena niemal osiemnastokrotnie przekraczała wartość złota. Do dziś istnieją stuletnie okazy tej wspaniałej rośliny, rosnące na stanowiskach naturalnych, które objęte są całkowitą ochroną. Dlaczego zatem tak wielką popularność zyskała ta roślina na całym świecie? Jakiej posiada właściwości zdrowotne i czy warto sięgać po nią w okresie jesienno - zimowym? Na te pytania znajda Państwo odpowiedź w dzisiejszym artykule.

Żeń-szeń zawiera około 200 substancji, które mają pozytywny wpływ na nasze zdrowie, co udowodnia medycyna chińska przez ponad 4 tysiące lat. Zawiera mikro i makroelementy, pierwiastki śladowe i witaminy: A, B1 i B2, C oraz wapń, miedź, fosfor, cynk, potas, żelazo, magnez, sód, siarkę, molibden. Żeń-szeń zwiększa wydolność fizyczną i umysłową. Poprawia zdolność koncentracji i łagodzi objawy stresu. Regularne przyjmowanie jego preparatów zalecane jest przy wyczerpaniu przy fizycznej i umysłowej, po chorobie oraz przed egzaminami. Dodawany jest do suplementów diety, zestawów witaminowo-mineralnych, a także kosmetyków. W Chinach używany jest na co dzień, jako przyprawa kulinarna, którą dodaje się do zup, dań mięsnych i innych potraw. Przyjmowanie preparatów z żeń-szeniem, zgodnie z zaleceniami, bardzo rzadko prowadzi do poważniejszych skutków ubocznych. Najważniejsze dla naszego zdrowia są zawarte w żeń-szeniu ginsenozydy, ponieważ zwiększają one zdolność hemoglobiny do przylączenia tlenu, dzięki czemu umożliwiają lepsze dotlenienie całego organizmu. W efekcie czujemy więcej życiowej energii, wzrasta nasza zdolność do wysiłku intelektualnego i fizycznego. Ginsenozydy pobudzają także do pracy nasz układ odpornościowy, więc skutecznie zwalcza on wszelkie infekcje. Jeśli przesadzimy

z wysiłkiem fizycznym, żeń-szeń ochroni nas przed nieprzyjemnymi bólami mięśni, bo obniża on poziom kwasu mlekowego we krwi. Badania dowiodły, że żeń-szeń jest także cennym sprzymierzeńcem w walce z cukrzycą. Ma również duże znaczenie w zapobieganiu chorobom nowotworowym. Naukowcy udowodnili taki wpływ ginsenozydów na komórki raka jelita grubego. Obecnie prowadzone są badania w celu udowodnienia leczniczego wpływu ginsenozydów w białaczkach (nowotworach szpiku kostnego).

Liczne badania wykazały także działanie przeciwbólne żeń-szenia. Specjaliści od naturalnych metod leczenia przypominają, że żeń-szeń zalecany jest przede wszystkim osobom starszym, gdyż łagodzi objawy menopauzy i andropauzy. Pamiętajmy jednak, że nadużywanie preparatów żeń-szeniowych może prowadzić do tzw. „zespołu żeń-szeniowego”, który objawia się m.in. sennością, bólami głowy, złym samopoczuciem, nadciśnieniem, biegunką i zmianami skórными. Zanim sięgniemy po ten korzeń, należy zawsze skonsultować się z lekarzem prowadzącym. Szczególną ostrożność powinny zachować osoby z nadciśnieniem, gdyż żeń-szeń (w zależności od wielkości dawki) może obniżać lub podnosić ciśnienie. Efekty leczniczego działania obserwuje się po kilku tygodniach stosowania. Zwykle preparaty z żeń-szeniem podaje się przez około dwa-trzy miesiące, po czym robi się 2-4 tygodniową przerwę.

Zarówno medycyna chińska, jak również najnowsze badania medyczne dowodzą, że żeń-szeń: przeciwdziała zmęczeniu i działa pobudzająco, wzmacnia system nerwowy, przeciwdziała skutkom stresu, wzmacnia pamięć oraz procesy myślenia i kojarzenia, reguluje poziom cholesterolu we krwi. Stosowany w maściach przyspiesza gojenie ran, pobudza produkcję przeciwciał przeciwwirusowych, obniża poziom cukru we krwi, zmniejsza uszkodzenie komórek wywołane szkodliwym promieniowaniem, chroni wątrobę przed ubocznymi skutkami działania leków, alkoholu i toksyn. Odgrywa znaczącą rolę w zwalczaniu raka, podwyższa jelitowe wchłanianie czynników odżywczych, zmniejsza zmęczenie. Redukuje bóle mięśniowe, chroni tkankę kostną przed osteoporozą, poprawia ogólną przemianę materii.

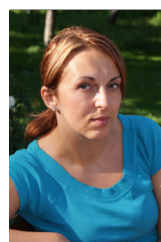
Sposób parzenia korzenia żeń-szenia. Jedną łyżeczkę suszonego korzenia wystarczy zalać wodą o temp. ok. 95 °C. Zaparzamy od 4 do maks. 7 minut. Korzeń żeń-szenia można także żuć. Taka „guma do żucia” szybko dostarcza energii i pozwala pozbyć się uczucia zmęczenia. W aptece i zielarskich sklepach możemy się zaopatrzyć w żeń-szeń w formie herbatek lub kapsułek.

Pamiętajmy! Żeń-szenia nie powinny stosować dzieci, kobiety w ciąży i karmiące, osoby z zaburzeniami krzepliwości krwi. Może on wywołać arytmie, zaburzenia snu i alergię. W przypadku chorób nowotworowych (np. raka piersi, prostaty) przyjmowanie preparatów z żeń-szeniem jest przeciwwskazane, gdyż mogą one powodować zaostrzenie choroby nowotworowej.

Korzystajmy z mocy żeń-szenia, ale ostrożnie i zawsze pod nadzorem lekarza.

Tekst źródłowy:

Stelmach W., Żeń-szeń właściwy *Panax ginseng* C.A. Meyer cz. I, w: „Wiadomości Zielarskie” 1998, nr 2, www.nazdrowie.pl, zenszen.com.pl, www.domzdrowia.pl

Rubrykę redaguje:

ANNA PONDO

- nauczyciel w SP w Tyczynie, pasjonatka ekologii i zdrowej żywności.

Zapracowani rodzice

Scenariusz codziennych zajęć większości rodziców jest podobny: rano się spieszymy, by zdążyć wyprawić dzieci do szkoły, nie spóźniając się przy tym do pracy, a później na czas je odebrać, po drodze zrobić zakupy, ugotować obiad, wyprać, wysprzątać, wyprasować, sprawdzić lekcje starszych dzieci i, jeśli nie wzięliśmy jakiś dodatkowych prac zleconych (wiadomo, w domowym budżecie każdy grosz się przyda), paść wreszcie na sofę i zasnąć przed telewizorem. Brzmi znajomo? Okazuje się, że doba jest za krótka, aby wygospodarować wystarczającą ilość czasu na życie rodzinne, na pracę i sen. Są tacy, którzy uważają, że kiedyś żyło się wolniej. Sama jestem tego samego zdania. Nie było tylu pokus – rzeczy, bez których trudno wyobrazić sobie codzienne funkcjonowanie. Dopadł nas głód posiadania coraz nowszych, droższych i bardziej ekskluzywnych przedmiotów. Dlatego w tym pędzie po „dobrą” gubimy naszą rodzinę. Spotykamy się z naszymi pociechami rano i wieczorem. Nawet jeśli pracujemy długo, by zapewnić im chociaż podstawowy byt, to i tak dzieci pozostawione same sobie cierpią z tego powodu. To, że są czyste, najedzone i spełnia się ich wszelkie zachcianki, nie uczyni z nich szczęśliwych ludzi. A można w prosty sposób tak zmodyfikować rozkład zapracowanych rodziców, by nie odczuwały one tak boleśnie ich nieobecności.

Poganianie się nawzajem, wchodzenie sobie w drogę, kanapka zjedzona w pośpiechu zamiast przyzwoitego śniadania – tak wygląda początek dnia, gdy wstanieśmy za późno. Lepiej więc ustawić wskazówki zegara na wcześniejszą godzinę i zacząć dzień bez krzyków i kolejki do łazienki. Jeśli dodatkowo poprzedniego dnia przygotujemy ubrania, zaoszczędzimy kolejne minuty na wspólne śniadanie. Nie warto też wtedy poruszać ważnych tematów, bo na poważną rozmowę i tak zabraknie czasu. Lepiej więc poświęcić go na miłe pożegnanie.

Bezpłatne porady prawne i psychologiczne

dla osób poszkodowanych przestępstwem
i członków ich rodzin

Urząd Miejski w Tyczynie, pok. nr 27 (I piętro)

• Porady prawne:

każdy czwartek miesiąca godz. 15.00-17.00
(29 października, 5, 12, 19, 26 listopada br.)

• porady psychologiczne:

II i III środa miesiąca godz. 15.45-18.45
(18 i 25 listopada)

Oferujemy także pomoc materialną dla osób w szczególnie trudnej sytuacji:

- dopłaty do bieżących zobowiązań czynszowych,
- bony żywieniowe,
- finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej.

Organizator: Podkarpacki Ośrodek Społeczności Obywatelskiego w Rzeszowie

Gdy po południu odbierzemy dziecko z przedszkola lub szkoły, warto wybrać się na spacer, podczas którego nasza pociecha opowie nam o swoim dniu. Nie wchodźmy wtedy do sklepu – całą uwagę poświęćmy dziecku. Damy mu w ten sposób do zrozumienia, że naprawdę interesuje nas to, co ono przeżywa. Potrzebne rzeczy i tak zdążymy kupić – supermarkety otwarte są do późnego wieczora. (A może warto spróbować przestawić się na sobotni system robienia zakupów na cały tydzień? Nie będziemy się spieszyć, a i dziecko będzie mogło w nich uczestniczyć).

Po powrocie do domu znajdziemy czas na wysłuchanie dzieci. Nawet nastolatek nie poradzi sobie ze swoimi problemami bez rodzicielskiego wsparcia. Jeśli jednak zauważymy, że niecierpliwie spoglądamy na zegarek, bądź katem oka zerkamy na telewizor, bo jest akurat nasz ulubiony serial, nie uwierzy, że na pewno chcemy wiedzieć, co ma nam do powiedzenia.

Bardzo duże znaczenie ma wspólna kolacja bez włączonego telewizora w tle oraz czytanie dziecku przed snem. Jeśli nie obejrzymy głównych wiadomości telewizyjnych, bo będziemy w tym czasie opowiadać dziecku bajkę, nic nie tracimy – ich skrót jest powtarzany kilkakrotnie w ciągu wieczora. Zyskamy za to bardzo wiele – dwadzieścia minut uwagi skoncentrowanej na dziecku sprawi, że poczuje się ono bezpieczne i spokojniejsze.

RADY DLA ZAPRACOWANYCH RODZICÓW:

- Zrób wszystko, by dzień zakończył się miłym akcentem – wspólną kolacją, czytaniem bajki, uściskami i całuskami na dobranoc, a przekonasz się, że dzieci obudzą się następnego dnia w doskonałych humorach.

- Wiele uwagi poświęcajcie rodzinnym zwyczajom i tradycjom. Wspólne przeżywanie rodzinnych uroczystości buduje poczucie jedności, nawet jeśli w ciągu dnia najbliżsi spędzają ze sobą mało czasu.

- Postarajcie się znaleźć wspólne rodzinne hobby, np. uprawianie sportu, wycieczki za miasto lub choćby układanie puzzli. Ważna jest nie tylko ilość, ale i jakość poświęconego dziecku czasu.

Pamiętajmy!

Nikt nie zastąpi nas, rodziców, w życiu dziecka. Poświęcanie naszym pociechom czasu to inwestycja na przyszłość – zwróci się w postaci radości, jaką daje posiadanie rodziny, której członkowie się znają, rozumieją i ufają sobie wzajemnie. Obecność rodziców jest niezbędna do tego, by dziecko mogło prawidłowo się rozwijać.

Źródła: S. Rimm, *Mądre wychowanie*, Moderski i S-ka, Poznań 1999, *Encyklopedia Rodzice i Dzieci*, oprac. red. Marta Pawlus, Bielsko-Biała 2002.

Rubrykę redaguje:
**Beata
Byczyńska- Gruca**
pedagog

Jesienne wędrowanie

33. Rajd Uczniów Szkół Podstawowych Gminy Tyczyn

Piękne bezchmurne niebo i delikatnie przygrzewające październikowe słońce towarzyszyły grupom dzieci, które przemierzały w sobotni poranek 3.10 br. szlak 33. Pięszego Rajdu Uczniów Szkół Podstawowych naszej gminy. Na mecie rajdu, w Szkole Podstawowej w Kielnarowej stało się prawie stu uczestników - uczniów ze szkół w Matysówce, Kielnarowej, Tyczynie, Hermanowej i Borku Starym wraz ze swoimi opiekunami.

Grupy z poszczególnych szkół zmierzały do celu różnymi trasami. Jedni wybrali drogę przez wzgórza klasztorne w Borku, drudzy szli w kierunku WSiIZ-u, jeszcze inni przez Tyczyn. Po drodze wszystkim prezentował się w całej krasie jesienny krajobraz Doliny Strugu.

Ogrzani słońcem i nieco zmęczeni marszem wędrowcy z ulgą powitali metę rajdu, którą stanowił dziedziniec szkoły w Kielnarowej. Tutaj

każdą wchodzącą grupę gościnnie przyjmowali gospodarze, odgrywając na ich cześć marsz powitalny i przypinając każdemu uczestnikowi pamiątkowy znaczek. Następnie piechurów zaproszono do szkolnej świetlicy na ciepły posiłek.

Po krótkim odpoczynku rozpoczęły się różnorodne konkursy i zawody sportowe. Najpierw dzieci zaprezentowały piosenki śpiewane na rajdowym szlaku, następnie wykonywały rysunki w ramach konkursu „Znani i lubiani”, zaprezentowali tym samym wysoki poziom muzyczny i plastyczny. Pierwsze miejsce za piosenkę rajdową jury przyznało wykonawcom ze szkoły w Borku Starym, a za najpiękniejszy rysunek uznano pracę plastyczną uczniów z Matysówki.

Później wszyscy mogli obejrzeć pokaz łuczniczy w wykonaniu zawodniczek klubu sportowego „Jar” w Kielnarowej - **Julii Kuny**

i **Agnieszki Hus**, był także czas na wypróbowanie swoich umiejętności w tej dyscyplinie.

W strzelaniu z łuku najlepsi okazali się uczniowie ze szkół w Kielnarowej. Na zakończenie części sportowej odbył się rowerowy tor przeszkód, w którym zwyciężył uczeń ze szkoły w Tyczynie.

Wszystkim tym zmaganiom przyglądali się nauczyciele, dyrektorzy szkół oraz gość specjalny - burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, który wraz z dyrektorem **Wacławem Wardą** wręczał zawodnikom nagrody.

Na zakończenie każdy z uczestników mógł posilić się grillowaną kiełbaską i wypić gorącą herbatę. Pełni wrażeń i sympatycznych wspomnień uczniowie wrócili do domów.

Uczestnicy 33. Rajdu Uczniów Szkół Podstawowych Gminy Tyczyn

RENATA ROCHECKA

Turniej Piłki Siatkowej

W dniu 19 września br. w Kielnarowej na hali sportowej WSiZ został rozegrany **Jesienny Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Sołtysa i Rady Sołectkiej Wsi Kielnarowa**

organizowany przy współudziale **Gminy Tyczyn**. W rozgrywkach wzięło udział sześć drużyn. Pierwsze miejsce zajęła drużyna **„Sportur Team Gmina Łańcut”**, na drugim miejscu uplasował się zespół **„Gas” z Albigowej**, a trzecia lokata przypadła drużynie **„Młode Wilki Studzian”**. Kolejne miejsca zajęły ze-

społy: **„SziK”** (IV miejsce), **„Sokoły” z Gaci** (V) i **LKS „Jar” z Kielnarowej** (VI). Wręczenie pucharów, medali i nagród odbyło się dzień później podczas Pikniku Rekreacyjno-Sportowego (o pikniku piszemy na s. 15). W imieniu drużyny „Sportur Team” puchar i nagrody odebrał prezes Stowarzyszenia Sportowo-Turystycznego Gminy Łańcut „Sportur” **Marcin Kisała**, natomiast zwyciężając drugiego miejsca drużynę „Gas” z Albigowej, reprezentował trener drużyny **Krzysztof Gugała**. Nagrody odebrała również drużyna „Młode Wilki Studzian” - zdobywca trzeciego miejsca. Gratulacje i słowa uznania kierujemy do wszystkich drużyn biorących udział w turnieju i życzymy dalszych sukcesów.

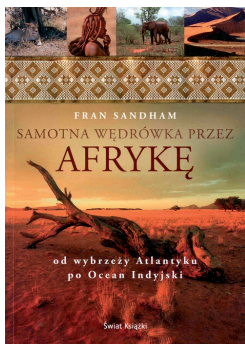

PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

Fran Sandham, „Samotna wędrówka przez Afrykę. Od wybrzeży Atlantyku po Ocean Indyjski” to pasjonująca opowieść o samotnej pieszej wędrówce autora przez Afrykę. F. Sandham swoją marszrutę rozpoczął na Wybrzeżu Szkieletowym w Namibii, dochodząc do Wybrzeża Oceanu Indyjskiego w Tanzanii. By uzbierać na podróż z Anglii do Afryki, F. Sandham oszczędzał rok, rezygnując z kupowania używek, ulubionych słodczy i książek. Zdobył się nawet na to, że oszczędzał na... jedzeniu, a zimą - na centralnym ogrzewaniu wynajmowanego mieszkania.

Autor w siedemnastu rozdziałach opisuje etapy swojej samotnej wędrówki, przeplatając je informacjami o historii mijanych miejsc i niezwykłych ekspedycjach dawnych podróżników. Tekst ubarwiają fotografie przyrody, zwierząt oraz tubylców, których napotykał na swojej liczącej 5 tysięcy kilometrów wędrówce.

„Pewnego lata” Irene Hannon to piękna opowieść obyczajowa z dramatycznym wątkiem w tle.

Na kartach powieści poznajemy dwie siostry – Karen i Val, które nigdy nie były sobie bliskie. Młodsza – Val – po skończeniu szkoły wyjechała do Chicago, gdzie pochłonęła ją kariera aktorska. Karen została w rodzinnym miasteczku, opiekuje się chorą mamą i wychowuje samotnie nastoletnią córkę. Pewnego lata, po nagłym pogorszeniu się stanu zdrowia seniorki, Karen prosi Val o pomoc. Młodsza siostra powraca w rodzinne strony na kilka miesięcy, które zmieniają jej dotychczasowe życie. Tu Val zmierzy się ze swoją mroczną przeszłością, ciągle do niej powracającą w nocnych koszmarach, i zyska tak upragniony spokój.

Innym bohaterem tej powieści jest saksofonista Scott, który po ciężkim wypadku samochodowym traci sens życia. Z powodu poważnego urazu lewej ręki i jej niedowładu nie może grać na ukochanym instrumencie, pogrąża się w melancholii i depresji. Mama namawia go, by został dyrygentem chóru kościelnego, na co mężczyzna zgadza się bardzo niechętnie. Nowe stanowisko sprawia jednak, że Scott zaczyna mieć nadzieję na lepsze jutro.

Poleca:
Agnieszka Rożek -Janda

ZAPRASZAJĄ

Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie

zaprasza serdecznie na

wieczór poetycki oraz promocję tomiku wierszy pt.:

MIECZYŚLAW A. ŁYP

„Rozmowy z Julianem Przybosiem”

oraz wykład dr. Anny Niewolak

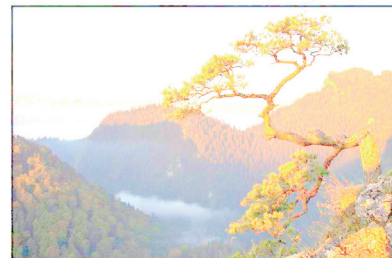
19.11.2015 (czwartek) godz. 17:00

WSTĘP WOLNY!

CDKiIT ul. Grunwaldzka 29, 36-020 Tyczyn

CENTRUM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I INFORMACJI TURYSTYCZNEJ W TYCZYNIE

zaprasza serdecznie na wernisaż wystawy fotografii

ZBIGNIEW POLIT

„FOTOIMPRESJE”

5.11.2015 (czwartek) godz. 18:00

CDKiIT ul. Grunwaldzka 29, 36-020 Tyczyn

WSTĘP WOLNY!

Po wakacyjnej przerwie **Dyskusyjny Klub Książki** działający przy MiGBP w Tyczynie wznawia spotkania. Wszystkich chętnych zapraszamy do rozmów o dobrej literaturze w miejscu pachnącym książkami. **Spotkanie organizacyjne odbędzie się 9 listopada 2015 r. o godz. 10.00 w MiGBP w Tyczynie.**

**DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI
PRZY MIGBP W TYCZYNIE**

Jeśli lubisz twórczo spędzać czas wolny i rozmawiać nie tylko o dobrej książce, to DKK jest dla Ciebie!

Wszystkich chętnych zapraszamy do udziału.

Szczegółowych informacji udziela
Agnieszka Rożek-Janda – moderator DKK
MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1
tel. (17) 22-19-410, e-mail: biblioteka@tyczyn-biblioteka.pl

Grupa nieformalna *Żyj kolorowo*, Gmina Tyczyn, Młodzieżowe Centrum Współpracy i Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej

zapraszają na

**warsztaty makijażu
z MARTĄ KWOLEK**
w ramach projektu
pt. Chodź pomaluj świat!

24.11.2015 r. (wtorek), godz. 16⁰⁰

Zapisy pod nr. tel. (17) 23-02-327.

Miejsce warsztatów: CDKiIT, Tyczyn ul. Grunwaldzka 29.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

**AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE**

(NIE)DOBRE KINO WEDŁUG RAFAŁA KAPLITY

OBCE NIEBO

„Obce niebo” w jakimś stopniu nawiązuje do tej polskiej tradycji filmowej. Znowu mamy obraz Polaków, którym się nie powodzi, którzy mają problemy. I co z tego, że rzecz dzieje się w bogatej Szwecji (filmowa rodzina wyjechała tam za chlebem), skoro problemy są te same, co były. Innymi słowy – dalej dostajemy po tyłku, tym razem na wyjeździe.

„Obce niebo” to, jak dla mnie, przygnębiający obraz polskiej rodziny (on, ona i ich dziecko), która nie dość, że nie potrafi znaleźć sobie miejsca na ziemi, to ma problemy z radzeniem sobie w życiu zawodowym i prywatnym. On (Topa) coś tam robi, coś zarabia, ale kokosów nie ma. Ona (Grochowska) jedynie dorabia, masując obolałe plecy Szwedów. Z jednej strony się kochają, z drugiej nie potrafią o siebie zadbać ani dogadać się ze sobą. Więcej! Klóć się przy dziecku, czasem dochodzi do przepychanek. Co prawda wszystko regularnie wraca do normy, ale nieodpowiedzialność w ich życiu zawsze jest.

Los chce, że szwedzka opieka społeczna odbiera im niespodziewanie córkę i kieruje do tamtejszej rodziny zastępczej. Sytuacja jest niesłychana, ale równie niesłychane jest zachowanie rodziców, którzy, trochę jakby w szoku, miotają się w obłędzie całej sytuacji, popadając w jeszcze większą bezradność i nerwowe załamanie.

I wszystko byłoby z tym filmem „cacy”, bo warsztatowo jest to jednak robota solidna, gdyby nie pewien szkopuł. „Obce niebo” opowiada bowiem historię małżeństwa, które stara się odzyskać za granicą swoje życie. Stara i stara, a pozostaje w niemocy przez prawie cały film. A człowieka w fotelu kinowym już trafia, bo w przeciągu kwadransa urodziło mu się w głowie przynajmniej kilkanaście skutecznych sposobów na rozwiązanie tej podłej sytuacji.

Oglądanie tego filmu jest więc trochę jak patrzenie na zdyszanego psa, który od godziny próbuje przeskoczyć ogrodzenie, nie widząc, że właściciel uchylił mu rano furtkę.

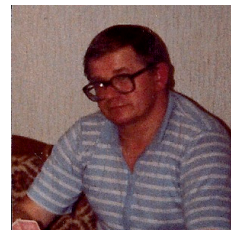
Rubrykę redaguje:

RAFAŁ KAPLITA

- magister kulturoznawstwa
UJ, kierownik kina Zorza
w Rzeszowie

WIERSE NASZYCH CZYTELNIKÓW

ALEKSANDER KORN – w latach 80. XX w. wyemigrował do Niemiec, mieszka z rodziną w Stuttgarcie. Mimo upływu czasu tęskni za Polską.

Uczucia nostalgii często „przelewa na papier”, pisząc wiersze oraz wspomnienia z lat młodości. Sam pochodzący z Żywiecczyny związany jest z Ziemią Tyczyńską przez rodzinę żony. Jest także czytelnikiem GT (wysyłanego mu przez kuzynkę).

Z tęsknoty za krajem

Tam, gdzie były leśne ustronia,
Łąki, pola, bagna i błonia,
Wzburzone i szumiące fale mórz,
Piękne góry wśród rannych zórz –
Tam Ojczyzna ma – Matka Ziemia!
I niech nikt już Jej nie zmienia.

Choć nad biednym Krajem Tym
Przeszły wojny, burze, ogień, dym
I wiele weszło w tę ziemię krwi i łez,
Tam zawsze piękna wiosna
Gdy zakwita bez.
Tam zawsze będzie moja Matka Ziemia –
Rodzicielka Ich, Was – i mego istnienia.

A gdy jesień w kolorach złocistych
Przybędzie w gałęziach liściastych,
Pełna plonów: owoców i wszelkiego jada –
Gdzie leży ta kraina? Czyś już zgadła?
Tak! To moja Ojczyzna – Matka Ziemia,
Mata Ich, Was i mego istnienia!

Osoby zainteresowane prezentacją własnej twórczości poetyckiej na łamach GT prosimy o nadsyłanie materiałów pocztą elektroniczną na adres: glostyczyna@tyczyn.pl

Konkurs dla kl. III
szkół podstawowych gminy Tyczyn

**„MISTRZ
PIĘKNEGO CZYTANIA”**

23 listopada 2015 r.
Zapisy do 19.11.2015 r.

Szczegóły pod nr. tel.
(17) 22-19-410 i na
www.tyczyn-biblioteka.pl

**Organizator:
MiGPB
w Tyczynie**

Czytanie kluczem do sukcesu

Wszyscy chcemy, aby nasze dzieci wyrosły na mądrych, dobrych i szczęśliwych ludzi. Sukces zależy od ich wiedzy. Kluczem do tej wiedzy jest wciąż czytanie. Wiele osób choć umie czytać, nie czyta. Dlaczego? Ponieważ potrzeba czytania i chęć lektury muszą powstać w dzieciństwie.

Wiedzą o tym doskonale bibliotekarze z Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie oraz Filii, którzy w dniach 28 września – 1 października br. w ramach **Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania** (ODGT) zorganizowali głośne czytanie bajek dla dzieci w wieku 3–8 lat.

W spotkaniach w ramach ODGC wzięły udział dzieci z terenu gminy Tyczyn: grupy „Gwiazdeczki” i „Motylki” z Publicznego Przedszkola Sióstr Św. Dominika w Tyczynie (opiekunowie: **M. Tereszkievicz, T. Leniart, A. Wrona, s. Lorena**), uczniowie klas 0-II SP w Tyczynie (op. **B. Fornal, A. Dobrowolska, A. Fudali, K. Konkół, J. Kocur**), kl. II z SP w Borku Starym (op. **K. Osiadły**), kl. 0 i kl. V-VI SP w Hermanowej (op. **B. Jabłońska, M. Błędniak, R. Okoń**) oraz przedszkolaki z SP w Kielnarowej (wych. **A. Paśko**).

W spotkaniach w ramach Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania w gminie Tyczyn wzięło udział prawie 250 dzieci w wieku 3-8 lat.

W Tyczynie ODGC poświęciliśmy zwierzętom, o których podczas jednego ze spotkań bardzo ciekawie opowiadała **Małgorzata Leniart** ze sklepu zoologicznego. W Filii w Hermanowej dzieci poznały zasady zdrowego odżywiania oraz higieny osobistej. Ten sam temat został podjęty na zajęciach w Kielnarowej – tu gościliśmy pielęgniarkę **Iwonę Paluch**. Natomiast w Borku Starym spotkanie w ramach ODGC poświęcone było jesieni: było czytanie wierszy, śpiewanie piosenek, jesienny pokaz mody i zajęcia plastyczne prowadzone przez **Barbarę Mroczkę** - instruktora z DL w Borku St.

Serdecznie dziękujemy dyrektorom szkół podstawowych, nauczycielom, pracownikom domów ludowych oraz gościom za współpracę i pomoc w zorganizowaniu akcji głośnego czytania w naszej gminie.

Dlaczego głośne czytanie jest tak ważne?

Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania obchodzony jest 29 września od 2001 r. z inicjatywy Polskiej Izby Książki. Badania naukowe potwierdzają, że czytanie dziecku na głos uczy je języka i myślenia, rozwija pamięć i wyobraźnię, przynosi wiedzę i wzorce dobrych zachowań. Już czytanie niemowlęciu buduje jego skojarzenie czytania z przyjemnością, a kilku-latkowi pomaga zrozumieć świat. Czytanie nastolat-kowi jest dobrym sposobem na zachowanie lub odbudowanie więzi i może pomóc mu w pokonaniu wielu problemów wieku dorastania.

Poprzez czytanie najmłodszy uczą się odróżniać dobro od zła oraz mają możliwość refleksji nad konsekwencjami własnych czynów oraz słów. W dobie masowej kultury i pogoni za pieniądzem wspólne czytanie jest formą inteligentnego kontaktu z dzieckiem i świetną metodą wychowawczą.

Wolne Lektury - całodobowa biblioteka internetowa

Wyobraźmy sobie, że pewnego wieczoru, po kolejnej emisji filmu „Znachor”, mamy ochotę sięgnąć po powieść T. Dołęgi-Mostowicza o takim samym tytule, a nie mamy tej książki w domu. Albo przypomnieliśmy sobie, że na jutro do szkoły pani kazała przeczytać kilka ballad A. Mickiewicza, a biblioteki są zamknięte (bo to niedziela wieczór), żaden ze znajomych (jak na złość) nie odbiera telefonu, a przeczytać trzeba, bo polonistka nie uwierzy w naszą kolejną bajeczkę o jednodniowej grypie... Jak wybrnąć z takiej sytuacji? Z pomocą przychodzi Internet i Wolne Lektury.

Jest to strona internetowa (<https://wolnelektury.pl>), której zasoby są dostępne całkowicie za darmo. Można powiedzieć, że jest to internetowa biblioteka czynna całą dobę, w niedziele i święta. W jej zbiorach znajduje się **3418 utworów**, w tym wiele lektur szkolnych. Wszystkie teksty są odpowiednio opracowane i udostępniane w kilku formatach, które umożliwiają ich czytanie zarówno na komputerze, jak i na czytnikach e-booków. W zbiorach Wolnych Lektur są również **audiobooki** (książki „mówione”) czytane przez znanych aktorów. Można ich słuchać m.in. w formacie mp3 (na laptopie, komputerze, w telefonie komórkowym) i daisy, który jest dostosowany do potrzeb osób słabowidzących. Wszystkie utwory z tej biblioteki można zgodnie z prawem **bezpłatnie przeglądać, słuchać i „ściągać” na komputer.**

To nie wszystkie zalety Wolnych Lektur. Na stronie internetowej użytkownik znajdzie także informacje o autorach, gatunkach i epokach literackich. Wszystkie utwory zostały również pogrupowane w motywy i tematy.

Wolne Lektury posiadają także **zakładkę Galeria**, która zawiera m.in. obrazy, rysunki i fotografie pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Każde z dzieł oznaczono motywami i tematami występującymi w sztuce i w literaturze.

Projekt Wolne Lektury jest prowadzony przez **fundację Nowoczesna Polska** we współpracy z Biblioteką Narodową, Biblioteką Śląską oraz Biblioteką Elbląską pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Wszystkich uczniów, którzy nie znaleźli lektury szkolnej na regałach bibliotecznych (bo „wszystkie egzemplarze są już wypożyczone”), oraz miłośników literatury i sztuki, którzy chcieliby skorzystać z darmowych e-booków lub obejrzeć zbiory Muzeum Narodowego w Warszawie bez przyjazdu do stolicy, **zapraszamy do Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie. Pokażemy, jak skorzystać z zasobów Wolnych Lektur.**

źródło: www.wolnelektury.pl
oprac. AJ

Przypominamy Czytelnikom, że od września br. **w soboty MiGBP w Tyczynie czynna jest w godz. 8.00-12.00.** Pozostałe godziny otwarcia naszej placówki pozostają bez zmian.

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI
I MODERNIZACJI ROLNICTWA
**OGŁASZA TERMIN NABORÓW
WNIOSKÓW O PRYZNANIE POMOCY NA
„MODERNIZACJĘ GOSPODARSTW
ROLNYCH” Z PROW 2014-2020**

**Wnioski o przyznanie pomocy ARiMR przyjmowała będzie
od 19 października do 17 listopada 2015 r.**

Wsparcie będzie można otrzymać na inwestycje związane z:

- **rozwojem produkcji prosiąt - maksymalne dofinansowanie wynosi 900 tys. zł;**
- **rozwojem produkcji mleka krowiego - wysokość wsparcia może wynieść 500 tys. zł;**
- **rozwojem produkcji bydła mięsnego - wypłacona pomoc nie może przekroczyć 500 tys. zł**

Jest to kolejny rodzaj pomocy finansowany z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 uruchamiany przez ARiMR w tym roku. Na realizację wyżej wymienionych inwestycji w całym PROW 2014-2020 przewidziano łącznie 1,3 mld euro. O pomoc mogą ubiegać się rolnicy posiadający gospodarstwa, których **wielkość ekonomiczna mieści się w przedziale od 10 tys. euro do 200 tys. euro**. Wyjątek od tej reguły stanowią rolnicy, którzy będą wspólnie składać wniosek o przyznanie dofinansowania na inwestycje w programie „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Wówczas łączna wielkość ekonomiczna należących do nich gospodarstw musi wynieść co najmniej 15 tys. euro, a w roku w którym zostanie złożony przez nich wniosek o wypłatę ostatecznej płatności, gospodarstwo każdego z nich osiągnie wielkość ekonomiczną przynajmniej 10 tys. euro.

ARiMR wypłaca rolnikom wsparcie na „Modernizację gospodarstw rolnych” w postaci dofinansowania poniesionych przez nich kosztów na realizację danej inwestycji. Poziom dofinansowania wynosi standardowo **50% poniesionych kosztów kwalifikowanych**. Może on być wyższy i wynieść 60%, ale tylko w przypadku gdy o pomoc ubiega się młody rolnik lub gdy wniosek o wsparcie składa wspólnie kilku rolników.

Wnioski o przyznanie pomocy przyjmują oddziały regionalne ARiMR właściwe ze względu na miejsce realizacji inwestycji. Można je również złożyć za pośrednictwem biura powiatowego ARiMR, należącego do takiego OR. **Dokumenty aplikacyjne można składać osobiście, przez upoważnioną osobę lub przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce pocztowej.** W przypadku osób wspólnie wnioskujących wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym ARiMR właściwym ze względu na położenie gospodarstw osób wspólnie wnioskujących, przy czym jeżeli gospodarstwa tych osób są położone na obszarze więcej niż jednego województwa, wniosek składa się w tym województwie, w którym jest położona największa część tych gospodarstw.

Wnioski zostaną poddane ocenie punktowej. Suma uzyskanych punktów będzie decydowała o kolejności przysługiwania pomocy.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Podkarpackim Oddziale Regionalnym ARiMR w Rzeszowie, al. T. Rejtana 36, tel. (17) 87-56-000, bezpłatna infolinia: 800-38-00-84, www.arimr.gov.pl

W związku z realizacją Programu Rozwoju „Sami So-bie” w mikroregionie „Dolina Strugu” Firma Doradzo-Szkoleniowa CONSUTLING oraz GPIRO Magdalena Pikulska **zapraszają na BEZPŁATNE SZKOLENIA** dla osób dorosłych z terenu Doliny Strugu w ramach „Szkoły Liderów”

UCZESTNICY:

- Osoby powyżej 18. roku życia
- Mieszkańcy terenu Doliny Strugu
- Absolwenci szkół wyższych
- Osoby bezrobotne i zagrożone utratą pracy
- Nauczyciele, samorządowcy, działacze społeczni (członkowie i/lub władze fundacji/stowarzyszeń)
- Przedsiębiorcy i właściciele gospodarstw agroturystycznych.

HARMONOGRAM SZKOLEŃ:

Temat: *Podejmowanie decyzji*
– 20 godzin

28-30.10.2015 r.,
godz. 10.00-15.15

MIEJSCE SZKOLEŃ:

Spółdzielnia Telekomunikacyjna
OST w Tyczynie,
ul. Kościuszki 8

ZGŁOSZENIA

I INFORMACJE:

Tel. 570-997-757, 602-448-472,

Fax. (52) 334-56-59,

E-mail:

rekrutacjastrug@gmail.com

www.fds-consulting.eu

**SWISS
CONTRIBUTION**

Projekt współfinansowany przez
Szwajcarię w ramach Szwajcarskiego
Programu Współpracy

**Stowarzyszenie KRIS - Kreatywność, Rozwój, Innowacyjne Społeczeństwo w Rzeszowie
zaprasza osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej, zamieszkałe
na terenie woj. podkarpackiego wraz z opiekunami**

do udziału w stacjonarnych i wyjazdowych warsztatach rękodzieła ludowego
w ramach projektu „Daj życiu szansę” współfinansowanego przez Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Rzeszowie.

Warsztaty stacjonarne: makrama (obrazy ze sznurka), świece z wosku pszczelego,
jesienna ikebana - odbywać się będą **w CDKiIT w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 29.**

Warsztaty wyjazdowe: dekoracje i stroiki Bożonarodzeniowe - Ośrodek „Viking-
Bieszczady” w Ustrzykach Dolnych. **Informacje i zapisy pod nr. tel. 514-264-953.**

OGŁOSZENIA

Sprzedam działki budowlane o pow. 18 arów i 15 arów w Tyczynie. **Tel. 799-212-334, 695-040-816**

Sprzedam działkę rolno-budowlaną w Borku Starym o pow. 36 a, połowa ogrodzona (domek letniskowy + budynek gospodarczy), wszystkie media, cena do uzgodnienia.

Tel. 789-101-466, 512-525-462

Korepetycje z języka włoskiego.

Tel. 696-500-928

Sprzedam mieszkanie w bloku w Tyczynie.

Tel. 604-969-509, 698-752-985

FIRMA PLUS

Janusz Chruszcz Borek Stary 89b

Tel. 601-466-222

• **Montaż Instalacji LPG** do 5 lat gwarancji

• **Kosmetyka samochodowa:**

- polerowanie lakieru
- czyszczenie tapicerek
- woskowanie.

KALENDARZ WYWOZU ODPADÓW W LISTOPADZIE

MIASTO TYCZYN

Odbiór odpadów w **poniedziałki**.

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żužel: **9 i 23 listopada**.
- Tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, makulatura, szkło, odpady ulegające biodegradacji: **9 listopada**.

BOREK STARY, HERMANOWA

Odbiór odpadów we **wtorki**.

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żužel: **10 i 24 listopada**.
- Tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, makulatura, szkło, odpady ulegające biodegradacji: **10 listopada**.

KIELNAROWA, MATYSÓWKA

Odbiór odpadów w **środy**.

- Zmieszane odpady komunalne, popiół i żužel: **12 i 25 listopada**.
- Tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, makulatura, szkło, odpady ulegające biodegradacji: **12 listopada**.

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 194-34
Medyczna 194-39

*szukasz informacji...
zadzwoń do "r-BIT-u"*

608-439-955

Pod tym numerem można **całodobowo przez 7 dni w tygodniu zgłaszać przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie.

W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:

(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

MAX ELEKTRO

- Pralki
- Kuchenki
- Chłodziarki
- Zamrażarki
- Telewizory

Zaprasza sklep „Mewa”

Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A
 Tel. (17) 22 - 91 - 444
 lub 881- 540 - 700

WYPRZEDAŻ

Rowery, skutery, kosiarki, traktorki, glebogryzarki

Zaprasza sklep „Mewa”

Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A
 Tel. (17) 22 - 91 - 444 lub 881 - 540 - 700

Numer 11.
 „Głos Tyczyna”
 ukaże się z datą
29 listopada
2015 r.

Teksty można przysyłać do **16 listopada** e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** lub składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410**, w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, ul. Rynek 18, pok. 24 (I p.)**.

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys, Ewa Kocur, Elżbieta Domino, Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Anna Pondo, Rafał Kaplita, Alicja Kochanowicz-Grabuś, Ewelina Kloc, Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: **glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl**; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

Oprac. MiG BP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl)
Dodatek do 10. numeru „Głosu Tyczyna” (10/2015)

Pokoloruj jesienne rysunki

Ciekawe dlaczego...

Czy wiesz, który ptak jest największy na świecie?

Największym żyjącym ptakiem jest struś — mierzy ponad 2,5 metra wysokości. Gdyby wszedł do Twojego domu lub mieszkania, sięgałby sufitu! Struś nie umie fruwać, może jednak biec z prędkością 72 kilometrów na godzinę — szybciej niż koń wyścigowy.

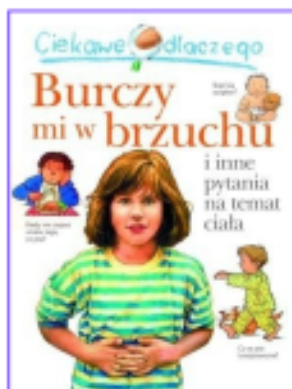
To seria książek dla dzieci, które w zrozumiały sposób udzielają odpowiedzi na trudne, czasem nietypowe, pytania. Każda z nich zawiera ciekawie opracowane ilustracje

Czy wiesz, który ptak jest najmniejszy na świecie?

Najmniejszym ptakiem jest koliberek hawański. Żyje w tropikalnych lasach deszczowych. Jest tak mały jako oko strusia i może usiąść na czubku ołówka.

Czym są gazy cieplarniane? Dlaczego nie można wycinać lasów? Dlaczego samoloty mają skrzydła? Jak zanurzają się okręty podwodne? Dlaczego węże zrzucają skórę? Dlaczego jaszczurki gubią ogony? Czy żółwie mają zęby? **Na te i inne pytania odpowiedzi udzielą Wam książeczki z serii „Ciekawe dlaczego”, które można wypożyczyć na Oddziale dla dzieci MiG BP w Tyczynie.**

Marta Jakubiec, *Plasie gniazdko*

Zdarzyło się raz, że pewien niewielki ptaszek Nikoś postanowił uwić sobie gniazdko pośród ciernistego krzewu głogu. Codziennie musiał pokonywać kolczastą drogę, zanim dostał się do wnętrza krzewu. Bywało niekiedy, że trud ciężkiej pracy porywał wiatr i mozolnie znoszona ściółka leciała hen - daleko. Wówczas ptaszek słyszał za plecami:

- Nieudacznik z ciebie. Nawet domu nie potrafisz zbudować!

Słowa te o wiele bardziej raniły Nikosia, niż ostre ciernie głogu. Choć starał się nie przejmować tymi komentarzami, to jednak zapadały mu one głęboko w serce.

Pewnego razu, gdy zmęczony patrzył na swoje nieskończone dzieło, odezwał się do niego Pajączek:

- Nie martw się tym, co mówią inni. Zapewniam cię, że nie zdają sobie sprawy ze swoich słów. Łatwo jest wydawać opinie, nie znając czyjegoś położenia. Założę się, że żadnemu z twoich kuzynów nie starczyłoby ani odwagi, ani cierpliwości, gdyby musieli zmierzyć się z trudnościami ponad siły.

- Czy ja wiem... - zastanawiał się ptaszek - Może i po części mają rację? Wciąż jestem na początku drogi, zaczynam więc gniazdko i nie mogę skończyć.

- Jeśli pozwolisz, chętnie obejrzę twoje lokum - zaproponował Pajączek, po czym nie czekając na zaproszenie, podciągnął się na cieniutkiej nici pajęczyny i przedzierając się między dojrzewającymi owocami głogu, znalazł się w nieukończonym jeszcze mieszkaniu Nikosia.

- No, przyjacielu - zagadnął z uznaniem Pajak - takiej podstawy jeszcze nie widziałem. Posłuży ci na lata. Świetna robota, Nikosiu!

- Nie rób sobie żartów - poprosił ptaszek. - W tym roku już nie zdążę nacieszyć się ciepłem mojego gniazda. Jesień za pasem, czas do odlotu w ciepłe kraje bliski. Kto wie, czy w następnym sezonie dane mi będzie go dokończyć... - martwił się Nikoś.

- Trzeba być dobrej myśli - pocieszał go Pajączek. - A co byś powiedział, gdybym podczas twojej nieobecności przejął rolę stróża domu? Będę o niego dbał i strzegł przed intruzami, dopóki nie wrócisz zieloną wiosną.

Ptaszek zgodził się na propozycję pajęczka. Gdy nadeszła pora odlotu, pożegnał się z przyjacielem i dołączył do ptasich kluczy ciągnących na południe. Akurat typowano przywódców do prowadzenia zwartego szyku.

- Bardzo chętnie poprowadzę - zgłosił się ptaszek na ochotnika. - Znam dobrze drogę.

- Ty?! - zdziwił się jeden ze starszych ptaków stada. - Ha ha ha! Wywiódłbyś nas na białe niedźwiedzie. Ha ha ha! Jeśli nikt ci tego nie powiedział, to ja ci powiem - krzyczał ptak. - Jesteś mazgaj i nieudacznik, nawet gniazda nie potrafiłeś zbudować! Nic z tego, nie będzie nasz prowadził!

Ptaszek skurczył się mimo woli i chcąc się nie rzucać w oczy, ustawił się ostatni w odlatującej kolumnie.

Miesiące na obcej ziemi ciągnęły się w nieskończoność, ale jak tylko słońce mocniej przechyliło się na drugą półkulę, Nikoś z radością opuścił letnią ojczyznę. Tym razem wracał sam. Znajomym ptakom nie śpieszyło się z odlotem. Wiedziały, że czekają na nie wybudowane gniazda z ubiegłego lata.

Kiedy nareszcie po długiej wędrówce ptaszek na nowo zawitał w ogrodzie, nic już nie było takie samo. Pościnane gałęzie owocowych drzew ukazywały szerokie prześwity. Po okazałym krzewie głogu nie było ani śladu! Tylko pośrodku ścieżki nad czymś pochylony siedział skulony Pajączek.

- Wybacz, przyjacielu - rzekł smutno mały stróż gniazdko. - Okazałem się słabym dozorcą. To wszystko co ocalało - wskazał jedną ze swoich odnóg na gniazdko ptaszka. - Inne ptasie domy roztrzaskały się w drobny mak.

- Nie martw się - powiedział Nikoś do Pajęczka, otaczając go skrzydełkiem. - Nie mam żalu do ciebie. Jesteś prawdziwym przyjacielem. Teraz wiem, jak ważna jest konstrukcja domu. - Ptaszek podniósł swoje gniazdko i przeniósł je w... kłujący krzew jeżyny. Na zdziwione spojrzenie Pajęczka odpowiedział:

- Gdyby mi przyszło żyć wygodnie, rozleniwilibym się i kto wie, czy nie poprzestałbym na tym, co do tej pory zbudowałem. Zapraszam cię do siebie pajęczku. Jestem twoim dłużnikiem.

Od tamtej pory żaden z ptaków nie odważył się źle mówić o kuzynie Nikosiu. Przeciwnie, okazywano mu szacunek i podglądano, z jakiego materiału kończy swój domek. Gniazdko prezentowało się okazale i było dowodem siły oraz męstwa jego właściciela.

UWAGA KONKURS!!!

Jeśli podobala się Ci bajka pani Marty, narysuj, jakie przygody mieli jej bohaterowie: Nikoś i Pajączek. Poproś rodziców lub starsze rodzeństwo o dostarczenie Twojej pracy do Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie. Wszyscy, którzy wykonają rysunek, otrzymają mały upominek.

Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania...

... w Filii Biblioteki Publicznej w Borku Starym

... w Kielnarowej

... w Hermanowej

... na Oddziale Dziecięcym w Tyczynie

... w Przedszkolu Sióstr Dominikanek

Spotkanie autorskie w MiGBP w Tyczynie
z Agnieszką Tyszką

Wczoraj...

Zespół
„Poleczka”

◆ Przedstawienie
pt. „Jesteśmy
aniołami”
w wykonaniu
uczniów klas I

Odczyty w Bibliotece Publicznej

... i dziś SP w Hermanowej

Kl. Ia (wych. Urszula Adamczyk)

Kl. Ib (wych. Urszula Burz)

Koncert Ryszarda i Roberta Cieślów w sanktuarium MB Boreckiej

Ryszard i Robert Cieślów